Strategische visie

Maasgouw 2035

GEMEENTE MAASGOUW.

Samenvatting

De huidige strategische visie van Maasgouw loopt in 2025 af. Sinds 2016 heeft deze visie strategische richting gegeven aan de gemeente, maar nieuwe ontwikkelingen vragen nu om een nieuwe toekomstgerichte koers. Daarom is in 2025, via een breed participatieproces met deelname van 2354 inwoners en andere betrokkenen, een nieuwe toekomstvisie opgesteld. Deze visie kijkt vooruit naar 2035 en beschrijft wat we in Maasgouw belangrijk vinden en wat we willen bereiken.

Voor het bepalen van de toekomstvisie van Maasgouw 2035 is goed gekeken naar trends en ontwikkelingen die op onze samenleving afkomen. Hier zullen we richting de toekomst rekening mee moeten houden. De belangrijkste trends zijn de volgende:

- **Demografie:** de verwachting is dat in 2035 bijna 35% van de inwoners van Maasgouw 65 jaar en ouder is en dat het aantal inwoners van 20 tot en met 64 jaar gaat dalen tot minder dan 50%. Tot ongeveer 2030 wordt nog een groei van huishoudens verwacht, gevolgd door enkele jaren van stabilisatie en uiteindelijk lichte daling.
- **Ecologie en milieu:** we zullen aan de slag moeten met het aanpakken van de oorzaken en de gevolgen van klimaatverandering en het verbeteren van de kwaliteit van milieu, natuur en de leefomstandigheden van mens en dier.
- **Economie & technologie:** er is een roep om verduurzaming en innovatie van bedrijven. Daarnaast is er een tekort aan vakmensen waarmee belangrijke economische sectoren in Maasgouw zoals de zorg en de nautische bedrijvigheid te maken hebben.
- **Politiek & bestuur:** samenwerking van gemeente met inwoners, organisaties en andere overheden wordt steeds belangrijker. In Maasgouw wordt al op veel fronten intensief samengewerkt.

Kernkwaliteiten Maasgouw

Om de trends en ontwikkelingen het hoofd te bieden, bouwen we voort op onze kernkwaliteiten. Dat zijn:

- sterke sociale banden in dorpsgemeenschappen;
- rustig wonen in een groene omgeving;
- veel water en ruimte voor ontspanning;
- monumentaal erfgoed en een rijke dorpscultuur;
- economische dynamiek aan de Maas.

Streefbeeld voor 2035

Maasgouw kent in 2035 verbonden dorpsgemeenschappen met sterke sociale banden die worden ondersteund door de gemeente. Er zijn genoeg woningen beschikbaar voor iedereen die binding met een dorpsgemeenschap in Maasgouw wil behouden of opbouwen. Ook is er een uitgebreid netwerk van zorgvoorzieningen. De leefomgeving en de natuur in Maasgouw hebben in 2035 een hoge kwaliteit. In de dorpen valt het monumentaal erfgoed op en is er voldoende groen om bestand te zijn tegen hittestress en wateroverlast. Duurzame bedrijven zorgen voor werk en brede welvaart. De gemeente ondersteunt de ontwikkeling van bedrijven op specifieke plekken. Een vruchtbare samenwerking tussen gemeente, inwoners en organisaties vormt de basis voor duurzame vooruitgang. Zo dragen we allemaal een steentje bij aan een betere toekomst voor Maasgouw.

Om dit streefbeeld werkelijkheid te laten worden, gaan we de komende jaren aan de slag met de volgende **ambities:**

1. In 2035 kent Maasgouw een sterke basis met veel sociale verbanden tussen inwoners, zijn er gezonde verenigingen en hebben gemeenschapshuizen en sportvoorzieningen veel, actieve gebruikers.

2. Voor iedereen die binding met Maasgouw wil behouden of opbouwen is in 2035 een geschikte woning beschikbaar. Er worden woonoplossingen gerealiseerd voor alle leeftijden en er zijn goede voorzieningen voor zorg en onderwijs.

3. Maasgouw biedt in 2035 een hoogwaardige leefomgeving met rustige woongebieden, veel groen en natuur, prachtig monumentaal erfgoed en een uitstekend onderhouden openbare ruimte.

4. In 2035 kent Maasgouw afgebakende zones met duurzame bedrijven. De nautische en toeristisch-recreatieve sector bepalen het unieke profiel van Maasgouw. Bedrijven in de detailhandel houden de dorpen leefbaar en de zorgsector voorziet in de meeste banen binnen Maasgouw.

5. In 2035 zien we in Maasgouw een vruchtbare samenwerking tussen gemeente, inwoners en organisaties waarin gezamenlijk overleg leidt tot gedragen besluiten en inwoners op vele fronten actief betrokken zijn.

Door aan deze ambities te werken, bouwen we samen aan het Maasgouw van 2035.

Samen maken we Maasgouw!

Inhoudsopgave

Samenvatting 2

Voorwoord 6

Maasgouw toen en nu 8

Trends en ontwikkelingen 10

Kernkwaliteiten Maasgouw 16

Streefbeeld Maasgouw 2035 18

Strategische ambities 20

Bijlagen

1. Demografie en huishoudens (cijfers) 30

2. De weg naar de visie Maasgouw 2035 32

3. Blik vanuit buurgemeenten op Maasgouw 33

4. Samenvatting resultaten Enquête online 34

5. Samenvatting scenario's Maasgouw 2035 36

6. Samenvatting resultaten Swipocratie 40

7. Bronnenlijst 43

Voorwoord

De huidige strategische visie van de gemeente Maasgouw loopt af in 2025. Hoewel deze visie uit 2016 nog steeds een strategische leidraad biedt, is ze op verschillende vlakken ingehaald door nieuwe ontwikkelingen en beleidsopgaven. Om die reden werd in het Coalitieakkoord 2022-2026 bepaald dat er een nieuwe strategische toekomstvisie voor Maasgouw opgesteld zou moeten worden. In 2025 is een uitgebreid participatieproces opgestart, waarin in totaal 2354 mensen meedachten, met als resultaat deze toekomstvisie.

Burgemeester Dion Schneider

Een visie is geen lijst met stappen, maar een toekomstgericht verhaal dat laat zien wat we belangrijk vinden en wat we willen bereiken. Inwoners, lokale organisaties en gemeente laten hiermee zien wat hun waarden zijn, wat ze willen behouden en wat ze willen veranderen. Het helpt iedereen om samen na te denken over de toekomst en hier samen aan mee te werken. Dat is extra belangrijk in deze tijd waarin ontwikkelingen zich steeds sneller lijken op te volgen en de toekomst voor veel mensen onzeker is.

Er zijn twee manieren waarop je met die onzekerheid om kunt gaan.
De eerste is rekening houden met trends en ontwikkelingen en goed in de gaten houden wat er gebeurt, om daar vervolgens slim op in te spelen. De tweede is goed nadenken over waar we goed in zijn en wat we zelf willen bereiken, zodat we, ook als de situatie verandert, weten aan welke koers we moeten vasthouden. De toekomstvisie zorgt voor beide: we houden belangrijke trends en ontwikkelingen in de gaten maar schetsen ook onze eigen koers. Zo gaan we de onzekere toekomst vol vertrouwen tegemoet.

De toekomstvisie is een hulpmiddel dat richting geeft. Het helpt ons om verder vooruit te kijken, voorbij de kwesties van vandaag. De visie gaat over waar we in 2035 willen zijn. Dat lijkt nog ver weg, maar om daar te komen, moeten we nu al slimme keuzes maken. De tijd gaat sneller dan je denkt. De toekomstvisie beschrijft een streefbeeld voor 2035 en strategische ambities waaraan gewerkt moet worden om dit streefbeeld te kunnen realiseren. Daarmee is de visie ook een uitnodiging aan iedereen in Maasgouw om samen aan die ambities te werken en stap voor stap aan een betere toekomst te bouwen.

Op allerlei verschillende manieren hebben inwoners, ondernemers, raads- en collegeleden en ambtenaren meegedacht over de toekomstvisie. Velen deden dat door de enquête of de ansichtkaarten in te vullen, bij gesprekken op straat, in bijeenkomsten of door mee te doen aan de Swipocratie. Dat heeft geleid tot 2354 reacties die een stevige basis hebben gelegd voor deze visie. Daarnaast zijn met de groep van maatschappelijke ambassadeurs en met raads- en collegeleden zeer waardevolle gesprekken gevoerd over de toekomst van Maasgouw. Ook de burgemeesters van onze buurgemeenten hebben hun opvatting gegeven. Deze grote mate van betrokkenheid en deze waardevolle inbreng maakt mij trots. Op basis daarvan durf ik te zeggen dat hier een breed gedragen visie op de toekomst van Maasgouw voor u ligt. Een visie die we dankzij de inbreng van velen hebben kunnen opstellen en waar we samen met z'n allen de schouders onder moeten gaan zetten. Iedereen kan een steentje bijdragen aan een betere toekomst.
Het Maasgouw van 2035 maken we samen!

Maasgouw toen en nu

Het landschap van Maasgouw draagt de sporen van een lange geschiedenis van menselijke aanwezigheid. In de Romeinse tijd was er al een nederzetting met de naam Catualium op de plek van het huidige dorp Heel. De geschiedenis van de naam Maasgouw gaat terug tot in de vroege middeleeuwen toen het gebied onderdeel was van de Frankische gouw Pagus Mosarium. Dit gewest bestreek een gebied langs de Maas.

Na de val van het Frankische rijk viel de regio uiteen in kleine vorstendommen en heerlijkheden. Eén van de meest bekende voorbeelden was het abdijvorstendom Thorn dat later in de Franse Tijd veranderde in het witte stadje. In de 16e en 17e eeuw had het vestingstadje Stevensweert een belangrijke rol in de Tachtigjarige Oorlog tussen de Nederlandse opstandelingen en het Spaanse Rijk. Ook Wessem groeide in de middeleeuwen uit tot een belangrijke handelsplaats aan de Maas.

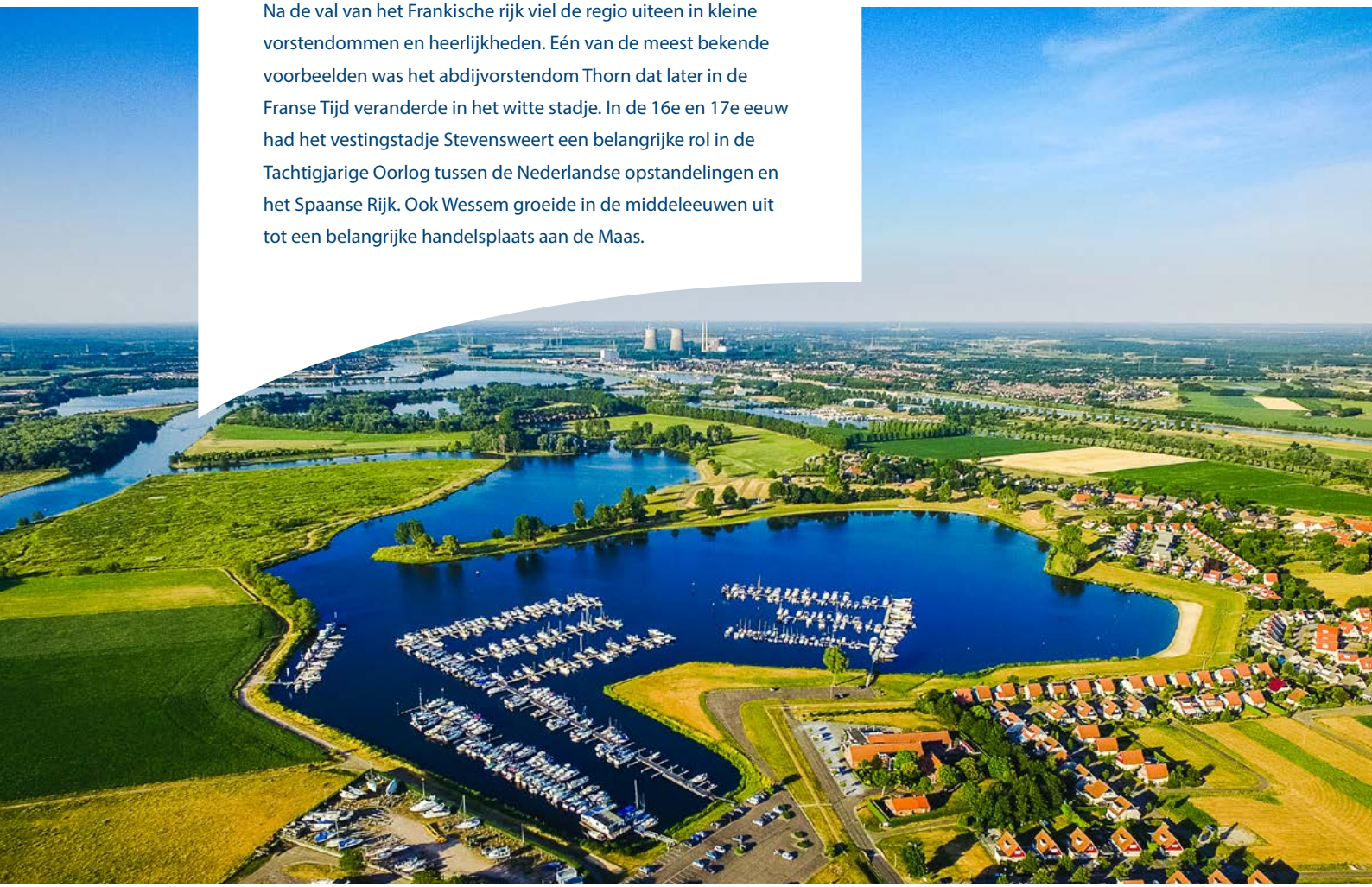

Maasgouw is van oudsher een agrarisch gebied, met vruchtbare gronden langs de Maas. Daarnaast stimuleerden de rivier en historische handelsroutes ook visserij, scheepvaart en handel. Ook de opkomst van industrie liet zijn sporen na: langs de Maas vestigden zich meerdere steenfabrieken dankzij de aanwezigheid van rivierklei. In de vorige eeuw groeide Maasbracht uit tot de grootste binnenhaven van Nederland omdat in deze haven de kolen van de Limburgse mijnen werden overgeladen op schepen. Veel bedrijven die aan de scheepvaart zijn verbonden vestigden zich toen in Maasbracht en ook voor veel schippers werd Maasbracht toen de vaste ankerplaats.

In de jaren zeventig van de vorige eeuw werd in Brachterbeek de Clauscentrale met zijn hoogspanningsstations in gebruik genomen en sindsdien is dit uitgegroeid tot een groot energieknooppunt van (inter)nationale betekenis. In de tweede helft van de 20e eeuw veranderde het landschap van Maasgouw ingrijpend door grootschalige grindwinning en het ontstaan van de Maasplassen. Vanaf die tijd neemt ook het toerisme en de recreatie toe en komen er jachthavens, vakantieparken, boulevards en dagstranden in Maasgouw.

Ook in andere dorpen van Maasgouw zoals Beegden, Linne en Ohé en Laak is de bijzondere historie nog op verschillende plekken zichtbaar. Maasgouw onderscheidt zich door een grote rijkdom aan monumentaal erfgoed met beschermde stads- en dorpsgezichten, kerken, kastelen, landgoederen, molens en hoeves en tal van prachtige panden. Ook in de bijzondere culturele tradities en festiviteiten en in verenigingen zoals schutterijen of harmonieën komt het bijzondere culturele karakter van Maasgouw tot uiting.

De gemeente Maasgouw bestaat uit negen kerkdorpen: Beegden, Brachterbeek, Heel en Panheel, Linne, Maasbracht, Ohé en Laak, Stevensweert, Thorn en Wessem. Deze dorpen werden in 1991 samengevoegd in de gemeenten Heel, Maasbracht en Thorn en deze drie gemeenten fuseerden in 2007 tot de gemeente Maasgouw. Anno 2025 is Maasgouw een gemeente van ruim 24.000 inwoners met een bijzondere mix van cultuur, water en natuur. Met haar karakteristieke dorpen, sterke gemeenschapszin en prachtige leefomgeving is het een fijne gemeente om te wonen, leven, werken en ontspannen.

Trends en ontwikkelingen

Mensen zijn voortdurend bezig met de toekomst: we maken plannen voor onszelf, ons werk en onze leefomgeving. Maar veel mensen vinden het moeilijk om zich te realiseren dat morgen alles anders kan zijn. We zijn geneigd om van continuïteit uit te gaan. We trekken dan de ontwikkelingslijnen uit het verleden door naar de toekomst.

Maar denken dat alles als vanouds zo doorgaat, kan een valkuil zijn. Om toekomstgericht te zijn, is het goed om te kijken naar wat er in de samenleving aan het veranderen is, op nationaal en lokaal niveau. Welke trends en maatschappelijke ontwikkelingen komen er op Maasgouw af? We lichten de belangrijkste hieronder uit.

Demografische ontwikkelingen: de veranderende bevolking

LANDELIJKE TREND

Waar experts lange tijd dachten dat de bevolkingsgroei structureel af zou nemen en de bevolking zou gaan krimpen door het dalende geboortecijfer, zijn huidige bevolkingsprognoses daar niet zo zeker meer van. Tot op heden blijft de Nederlandse bevolking groeien dankzij migratie. Het is lastig te voorspellen hoe dit in de toekomst zal gaan, aangezien dit onder andere afhankelijk is van politieke keuzes.[1] Wat we al wel zien is dat de samenstelling van de bevolking verandert. Nederland heeft te maken met vergrijzing, ontgroening en toenemende diversiteit. Inmiddels heeft een kwart van de Nederlandse bevolking een migratieachtergrond (eerste en tweede generatie bij elkaar opgeteld)[2]. De samenstelling van huishoudens verandert ook. Er zijn steeds meer kleine huishoudens en alleenstaanden, zowel jong als oud, terwijl er nog altijd veel eengezinswoningen gebouwd worden. Zo wordt er bijvoorbeeld in de nieuwe toekomstscenario's van het PBL in alle scenario's van uitgegaan dat er een toename is in het aantal kleine huishoudens.[3] Dat heeft niet alleen gevolgen voor de woonbehoefte, maar ook voor bijvoorbeeld het risico op eenzaamheid. Daarnaast zien we meer samengestelde gezinnen en ouderen met een zorgbehoefte, wat zorgt voor meer vraag naar flexibele woonconcepten.

CONTEXT VAN MAASGOUW

Bovenstaande ontwikkelingen zien we ook in de context van Maasgouw. In bijlage 1 worden de prognoses getoond voor bevolkingsontwikkeling. Deze laten zien dat het aantal inwoners van 65 jaar en ouder in 2035 is gegroeid tot bijna 35% van het totale aantal inwoners van Maasgouw en het aantal inwoners van 20 tot en met 64 jaar gedaald is tot minder dan 50%. Verwacht wordt dat het aantal jongeren in Maasgouw ongeveer hetzelfde blijft en in 2035 circa 17% van de totale bevolking is. Het meest opvallend is dat in Maasgouw veel meer inwoners van 65 jaar en ouder wonen dan gemiddeld in Nederland. De "grijze druk" (de verhouding tussen de leeftijdsgroep 65 jaar en ouder en de leeftijdsgroep van 20 tot 65 jaar) is daarmee in Maasgouw ook veel hoger dan gemiddeld in Nederland. Deze zal in Maasgouw in 2035 circa 70% bedragen en is dan in Nederland gemiddeld 45%. De grijze druk laat zien dat de behoefte aan woningen en voorzieningen voor ouderen (zoals zorg) in Maasgouw veel groter is dan gemiddeld in Nederland. Ook is het opvallend dat er in Maasgouw richting 2035 een stevige afname wordt verwacht van het aantal inwoners van 20 tot en met 64 jaar (het werkende deel van de bevolking). Deze ontwikkeling zal van invloed zijn op de personeelstekorten in gemeente en regio.

De prognose voor huishoudens die zijn vermeld in bijlage 1 laten zien dat het aantal huishoudens in Maasgouw tot 2030 nog licht groeit en dat in de jaren daarna de groei stabiliseert en omslaat in daling. Voor eenpersoonshuishoudens van 65-plussers zet de groei van het aantal huishoudens ook na 2030 nog door. Prognoses gaan echter gepaard met veel onzekerheden en veranderen constant. Dat vraagt van de gemeente dat het beleid steeds wordt bijgesteld aan de hand van nieuwe, actuele prognoses.

Ecologische ontwikkelingen: klimaat, milieu en natuur

LANDELIJKE TREND

Op basis van de afspraken in het Klimaatakkoord zijn wereldwijd en in Nederland twee grote opgaven herkenbaar die zich richten op klimaatverandering. Daarbij gaat het in de eerste plaats om het aanpakken van de oorzaken van klimaatverandering (met doelen voor CO2-reductie) door middel van een energietransitie van fossiele brandstoffen naar hernieuwbare energie. In de tweede plaats gaat het daarbij om de aanpak van de gevolgen van klimaatverandering (hittestress, droogte, wateroverlast) door beleid dat is gericht op klimaatadaptatie en het klimaatbestendig maken van Nederland.

De derde grote ecologische opgave waar Nederland mee geconfronteerd wordt is de slechte kwaliteit van het woon- en leefmilieu (water, bodem, lucht) en de afname van de ruimte voor natuur. Daardoor zijn er ook steeds minder plant- en diersoorten (biodiversiteit). De kwaliteit van water, bodem en lucht is in Nederland al lange tijd slecht en voldoet niet aan de internationale normen die daaraan gesteld worden. Water in Nederland heeft te maken met verontreinigingen, de bodem heeft veel te lijden van uitstoot van stikstof (door veehouderij, verkeer, industrie) en de luchtkwaliteit (met veel fijnstof door industrie en verkeer) is ook slecht. Dat leidt ook tot gezondheidsklachten van inwoners. Daarnaast zien we dat er door het oprukken van infrastructuur, industrie, bedrijven en woningen steeds minder ruimte is voor natuur, planten en dieren.

CONTEXT VAN MAASGOUW

Door de aanwezigheid van de Clauscentrale en het grote hoogspanningsstation in Brachterbeek (die verbonden zijn met hoogspanningslijnen in vijf richtingen) vormt Maasgouw een groot energieknooppunt dat van internationale betekenis is. Over de verdere ontwikkeling van dit knooppunt moeten beslissingen worden genomen door Rijksoverheid, provincie en gemeente in overleg met RWE en Tennet als eigenaren. Omwonenden maken zich zorgen over de ontwikkeling vanwege de impact op de gezondheid en de woon- en leefomgeving.[4] Daarom is er veel overleg tussen gemeente en bewonersgroepen en worden nieuwe ontwikkelplannen op de voet gevolgd.

Het beleid van de gemeente Maasgouw voor de lokale energietransitie is gebaseerd op het gemeentelijk Omgevingsbeleid een Lokaal Actieplan Energie en is gericht op het aanwijzen van plekken die geschikt zijn voor opwek van zonne-energie, op het verduurzamen van gemeentelijke gebouwen en op het stimuleren van duurzaamheidsmaatregelen (besparen, aardgasvrij, zonnepanelen) door eigenaren van woningen en bedrijven.

Het klimaatadaptiebeleid van de gemeente is gebaseerd op de Klimaat Adaptatie Strategie en een lokaal uitvoeringsplan klimaatadaptatie en richt zich op de aanpak van droogte, hittestress en wateroverlast in de dorpskernen. Door de Rijksoverheid en het Waterschap worden maatregelen uitgevoerd die Maasgouw moeten beschermen tegen hoogwater van rivieren, zoals grote dijkversterkingsprojecten.

Op grond van de Omgevingswet werkt de gemeente samen met andere overheden aan het beschermen en verbeteren van de kwaliteit van het leefmilieu (water, bodem, lucht, geluid). Dat gebeurt door te werken met vergunningen en ontheffingen en door de controle en handhaving op de naleving van milieuvoorschriften.

In de Omgevingsvisie heeft de gemeente Maasgouw de ambitie uitgesproken om de natuur en het netwerk van ecologische verbindingen te versterken. Ook zet de gemeente stevig in op de aanplant van bomen en het vergroenen van dorpskernen omdat hierdoor de kwaliteit van de leefomgeving verbetert. Dit levert ook een bijdrage aan het klimaatbestendig maken van de dorpen. Ook werkt de gemeente aan het versterken van de soortenrijkdom van planten en dieren (biodiversiteit) in Maasgouw.

Economische en technologische ontwikkelingen: de roep om innovatie en verduurzaming en een tekort aan vakmensen

LANDELIJKE TREND

Onze economie verandert. Door robotisering en digitalisering verdwijnen banen en tegelijkertijd ontstaan door technologie ook nieuwe banen. Het aantal zzp'ers neemt toe, de deeleconomie groeit en in de sectoren zorg, onderwijs en techniek ontstaat een tekort aan vakmensen. Van werknemers worden nieuwe vaardigheden verwacht en hogere eisen aan het opleidingsniveau gesteld. Er lijkt soms wel een strijd gaande tussen regio's om jong talent aan te trekken en te binden. In de Brainportregio Eindhoven is te zien hoe een goede kennisinfrastructuur en enkele succesvolle internationale technologiebedrijven kunnen zorgen voor een enorme economische boost, maar ook voor uitdagingen voor huisvesting (te weinig woningen) en voorzieningen. Wat we zien is dat de nabijheid van kennis steeds belangrijker is om industrie in een regio te behouden. Bedrijven werken steeds meer samen met kennisinstellingen en soortgelijke of aanvullende bedrijven. Ecosystemen als kenniscampussen en innovatieclusters zijn cruciaal voor gezamenlijke innovatie.

Op het gebied van toerisme zien we een aantal trends. De verwachting is dat het aantal Nederlanders met vakantieplannen in Nederland zal blijven toenemen en Limburg is daarbij een populaire provincie.[5] Enerzijds is er meer vraag naar luxe en comfortabele vakanties, terwijl anderzijds de vraag groeit naar eenvoudige vakanties en verbondenheid met de natuur. Steeds meer mensen houden bij hun vakanties ook rekening met hun ecologische voetafdruk. Ook zien we dat mensen gemiddeld korter, maar vaker op vakantie gaan. Behalve een zonvakantie wil de consument ook nog een weekend naar een stad of een paar dagen varen.[6]

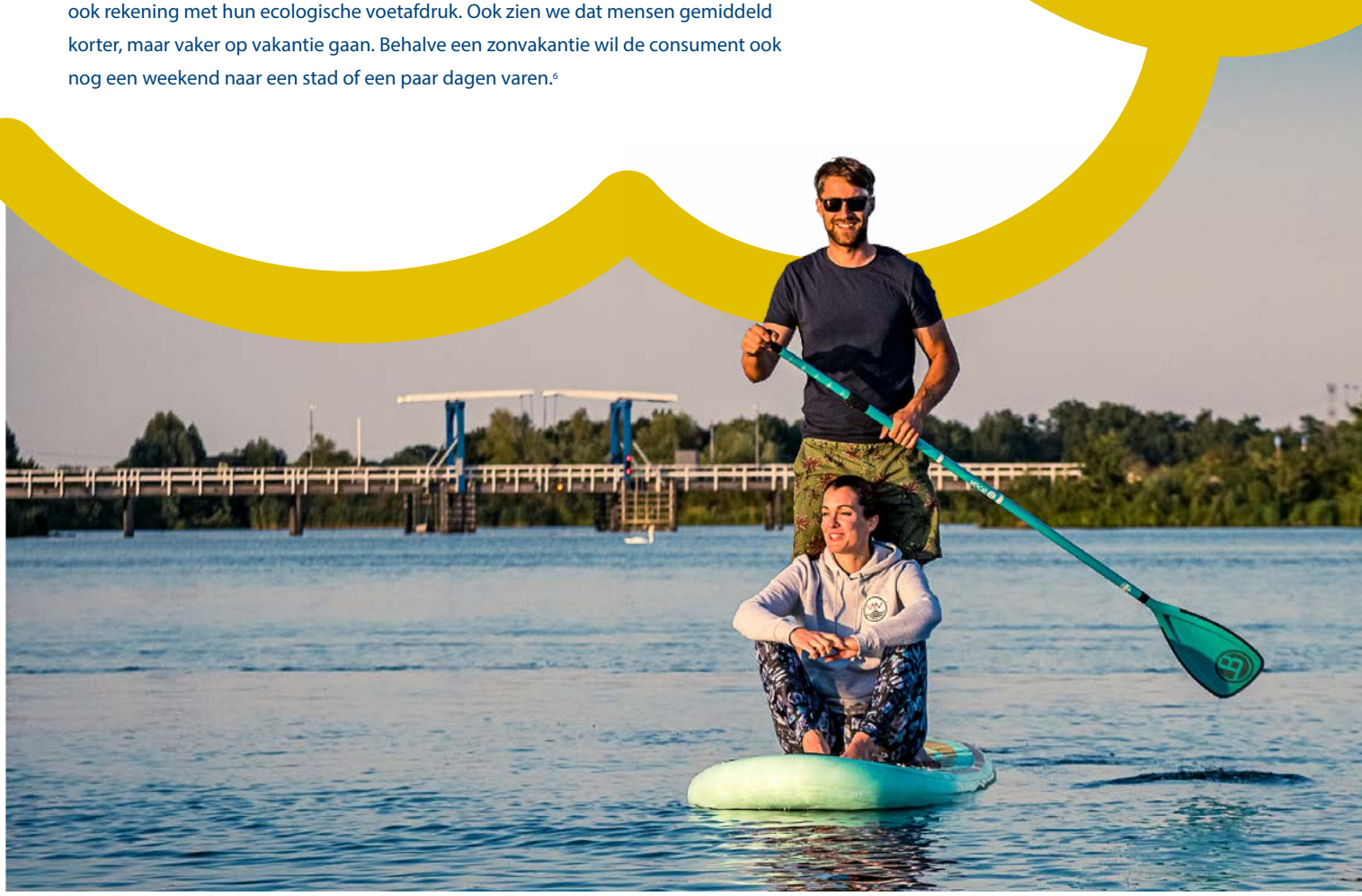

CONTEXT VAN MAASGOUW

Een van de grootste opgaven in de provincie Limburg is de hervorming en/of verduurzaming van de industrie die van oudsher gevestigd is in de provincie. In Maasgouw heeft dat met name gevolgen voor de Clauscentrale en de verduurzaming van de bedrijven die in het havengebied gevestigd zijn. In Maasbracht is een van de grootste binnenhavens van Nederland gevestigd met enkele toonaangevende bedrijven op nautisch gebied. Bij deze bedrijven speelt ook de innovatie- en verduurzamingsopgave sterk.

Een andere sector die sterk is in Maasgouw is de vrijetijdseconomie met de horecabedrijven, vakantieparken, jachthavens, rederijen en verhuurbedrijven. Deze sector is sterk geworden omdat de Maasplassen en de Maas ervoor zorgen dat Maasgouw de meest waterrijke gemeente van Limburg en de Euregio (België en Duitsland) is. Samen met het prachtige monumentale erfgoed in de Maasgouwse dorpen maakt dit Maasgouw tot een aantrekkelijke vrijetijdsbestemming voor zowel inwoners als toeristen. Dit zijn kwaliteiten die volgens bestuurders van omliggende gemeenten nog meer benut zouden kunnen worden. Tegelijkertijd vinden inwoners van Maasgouw het ook belangrijk dat de rust in woongebieden en natuurgebieden beschermd wordt. Dat brengt de opgave met zich mee om wel de kansen van toerisme en recreatie te benutten maar ook de drukte te beperken zodat Maasgouw als vrijetijds- en woongebied aantrekkelijk blijft.

De sector die in Maasgouw de meeste banen levert is de zorg. Daarbij kan gedacht worden aan de banen in woon-zorg instellingen voor ouderen en mensen met een beperking, maar ook aan banen in de thuiszorg, bij huisartsenposten, apotheken, fysio en dergelijke. Door de vergrijzing, die in Maasgouw sterker doorzet dan gemiddeld in Nederland, neemt de behoefte aan zorg en banen in de zorg steeds verder toe. Er is nu al sprake van een personeelstekort in de zorg en dat probleem gaat in de komende jaren groter worden.

Tot slot speelt de detailhandel een belangrijke rol in Maasgouw. De supermarkten, bakkers, slagers, doe-het-zelf zaken, drogisterijen en dergelijke spelen een belangrijke rol in de leefbaarheid van de dorpen. De kernen Maasbracht en Heel hebben door de detailhandelszaken die er gevestigd zijn ook een belangrijke lokale functie voor omliggende dorpen. In deze sector spelen echter ook ontwikkelingen met veel impact, zoals de toename van online winkelen, de krappe arbeidsmarkt en schaalvergroting. Zo is in de afgelopen vijftien jaar 30% van de fysieke non-foodwinkels verdwenen door de groei van e-commerce.[7]

Politiek-bestuurlijke ontwikkelingen: de zelfredzame burger en samenwerkende overheid

LANDELIJKE TREND

De afgelopen jaren is het begrip zelfredzaamheid steeds belangrijker geworden in het publieke debat. Overheden en instanties doen in toenemende mate een beroep op de eigen kracht van burgers, waarbij verwacht wordt dat zij verantwoordelijkheid nemen voor hun eigen welzijn en actief bijdragen aan hun omgeving. Deze verschuiving – van overheid naar burger – gaat niet zonder slag of stoot. Aan de ene kant zien we steeds meer burgers die zich organiseren, voor zichzelf opkomen, meedenken en initiatief nemen. Aan de andere kant zien we verenigingen die met moeite vrijwilligers vinden en burgers die tussen wal en schip vallen door gebrek aan steun en netwerk. In deze gevallen blijft er een rol bij de gemeente om te zorgen voor een vangnet en ondersteuning. Daar waar veel initiatieven vanuit de gemeenschap zijn, krijgt de gemeente een meer faciliterende en regisserende rol. Ook zien we vaak dat gemeenten graag willen dat inwoners meedenken over aanpak van problemen of bij nieuwe plannen, maar dat het lastig blijkt om inwoners (en vooral jongeren) daarbij te betrekken.

Door een toenemende complexiteit van maatschappelijke ontwikkelingen werken gemeenten veel meer regionaal samen. Regionale samenwerking kan ervoor zorgen dat gemeenten zich kunnen specialiseren en niet allemaal meer een compleet voorzieningenaanbod hoeven hebben. In plaats van elkaar te beconcurreren, kiezen buurgemeenten er steeds meer voor om samen te werken, bijvoorbeeld om gezamenlijk de regio meer op de kaart te zetten.

CONTEXT VAN MAASGOUW

In Maasgouw zijn er vrijwel dagelijks veel contacten tussen inwoners, ondernemers, ambtenaren en bestuurders over tal van onderwerpen. Daarbij zien we in ieder dorp van de gemeente Maasgouw actieve bewonersorganisaties op het niveau van dorp en/of buurt. Deze organisaties hebben intensief contact met de gemeente. Bij de voorbereiding van beleid, plannen en besluiten worden inwoners in een vroegtijdig stadium geïnformeerd en betrokken. Als er nieuwe initiatieven zijn worden initiatiefnemers gevraagd om daarover in overleg te gaan met betrokken inwoners en de gemeente. Bij grote nieuwe projecten, zoals de energieprojecten rondom Brachterbeek, voert de gemeente intensief overleg met bewonersorganisaties over de behartiging van hun belangen. De gemeente heeft ook een vast online panel (Maasgouwpanel) van ongeveer 300 inwoners dat online enquêtes over uiteenlopende onderwerpen invult. Iedereen die daaraan wil deelnemen kan zich daarvoor aanmelden. In 2024 liet de gemeente een evaluatie uitvoeren naar burgerparticipatie om te kijken waar het nog beter kon.

De gemeente Maasgouw werkt al veel en constructief samen met omliggende gemeenten. Zo wordt er intensief samengewerkt met de gemeente Roerdalen en Echt-Susteren (MER-samenwerking) op het gebied van de omgevingsdienst, sociaal domein en bedrijfsvoering. Ook zijn er samenwerkingsverbanden op het gebied van veiligheid en crisisbeheersing, sociale werkvoorziening, afvalinzameling en belasting. In het Samenwerkingsverband Midden-Limburg (SML) wordt samengewerkt op thema's als wonen, economie en toerisme. Volgens verschillende burgemeesters van omliggende gemeenten liggen er nog meer kansen voor samenwerking in de regio Midden-Limburg. Volgens sommigen is de regio Midden-Limburg vooral een bestuurlijk construct, zonder echte identiteit. Er liggen kansen om de regio bijvoorbeeld op toeristisch gebied meer op de kaart te zetten en daarbij de verbinding met Zuid-Limburg te leggen. Ook internationaal liggen er kansen voor samenwerking en subsidies in het grensgebied met België en Duitsland.

Kernkwaliteiten Maasgouw

Een aantal waarden en kwaliteiten van de gemeente Maasgouw valt op. Ze vormen de kern van wat de gemeente onderscheidt en bijzonder maakt. Het zorgt ervoor dat veel inwoners trots zijn op hun dorp en de gemeente. Op deze kernkwaliteiten bouwen we voort in de toekomstvisie.

Sterke sociale banden in dorpsgemeenschappen

De mensen in de Maasgouwse dorpsgemeenschappen voelen zich verbonden met elkaar. Er zijn sterke sociale banden met andere bewoners en er bestaat veel saamhorigheid. Mensen kennen elkaar en hebben oog en oor voor elkaar. Ze hebben een sociaal netwerk dat actief wordt onderhouden en ze voelen zich daardoor verbonden en gesteund. Inwoners zijn trots op hun dorp en dat leidt tot veel gemeenschapszin en betrokkenheid. Maasgouw beschikt over ruim 180 verenigingen en vrijwilligersorganisaties. Van verenigingen voor sport, muziek en cultuur tot heemkring- of buurtverenigingen. Van organisaties voor senioren, jeugdwerk, of burenhulp tot dorpswerkgroepen. Dit vormt als het ware het cement van de lokale samenleving en zorgt voor veel verbindingen en ontmoetingen.

"Als ik aan Maasgouw denk, dan denk ik aan de saamhorigheid en rijke cultuur."
- inwoner Thorn.

Rustig wonen in een groene omgeving

Ieder dorp van Maasgouw heeft gebieden waar je rustig en geborgen kunt wonen buiten de drukte en hectiek van steden. Maasgouw is daarmee ook voor kinderen een fijne plek om op te groeien. In en rondom de dorpen is ook veel groen en natuur te vinden waar inwoners elkaar kunnen ontmoeten of kunnen bewegen of spelen. Dit vele groen zorgt ook voor klimaatbestendige dorpen die maar weinig wateroverlast of hittestress kennen.

"Ik ben trots op Maasgouw omdat het een groene en bosrijke gemeente is."
- inwoner Heel.

Veel water en ruimte voor ontspanning

In Maasgouw kun je wonen of verblijven in een landschap met veel water en groen en dat biedt veel ruimte voor ontspanning. Van alle gemeenten in Nederland, België en Duitsland binnen een wijde omtrek heeft Maasgouw het grootste oppervlakte aan water. Het water van de Maas en Maasplassen neemt maar liefst 1241 hectare (1740 voetbalvelden) in beslag. Dat biedt veel mogelijkheden voor watersport. Samen met de gezellige dorpen, jachthavens, boulevards, stranden en horecabedrijven maakt dat Maasgouw tot een aantrekkelijke vrijetijdsbestemming voor inwoners en bezoekers.

"Als ik aan Maasgouw denk, dan denk ik aan het water, de historische straatjes en de Maasplassen."
- inwoner Wessem.

Monumentaal erfgoed en dorpscultuur

De dorpen in Maasgouw beschikken over een grote rijkdom aan monumentaal erfgoed. In de Rijksbeschermde stads- en dorpsgezichten van Thorn, Stevensweert en Wessem is de historie zichtbaar en voelbaar. Ook in andere dorpen van Maasgouw zijn nog veel prachtige monumenten te bewonderen. De typisch Limburgse cultuur van deze dorpen wordt levend gehouden door verenigingen en in tradities. Ieder dorp heeft van oudsher een schutterij en een harmonie (of fanfare) waarmee veel inwoners zich verbonden voelen. Tal van activiteiten in het carnavalseizoen en de vele feesten in het zomerseizoen zorgen in ieder dorp voor veel ontmoetingen en gezelligheid.

"Als ik aan Maasgouw denk, dan denk ik aan rustige dorpskernen met mooi erfgoed, heerlijk vertoeven aan het water bij plaatselijke ondernemers en een groots verenigingsleven."
- inwoner Wessem.

Economische dynamiek aan de Maas

De Maas en de Maasplassen zorgen voor veel economische dynamiek in Maasgouw. De havens voor beroeps- en pleziervaart vormen als het ware het handelsmerk van de gemeente waarbij vooral de binnenhaven van Maasbracht veel bekendheid geniet. Maasgouw heeft veel (nautische) bedrijven die met het water verbonden zijn. De Maasplassen zijn uitgegroeid tot een aantrekkelijk watersport- en vrijetijdsgebied voor inwoners en bezoekers van heinde en verre. Daardoor heeft de gemeente veel bedrijven in toerisme, recreatie en horeca die zorgen voor banen, inkomsten en levendigheid.

"Ik ben trots op de haven van Maasbracht en de sluizen."
- inwoner Maasgouw.

Streefbeeld Maasgouw 2035

Tijdens het proces zijn vier toekomstscenario's[8] gebruikt om inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers in gesprek te laten gaan over hun gewenste toekomst. Tijdens de Dagen van de Toekomst en via de Swipocratie (een online enquête) werd hen gevraagd hun mening te geven over de scenario's als geheel en de verschillende elementen uit de scenario's. Uit de elementen die door de meeste deelnemers als wenselijk werden gezien, is een streefbeeld voor Maasgouw in 2035 geschreven. Er is dus niet gekozen voor één scenario, maar voor een samenstelling van elementen uit verschillende scenario's. Dit streefbeeld dient als stip op de horizon waar we met deze visie naar willen streven.

DNA van Maasgouw in 2035

In vogelvlucht is Maasgouw in 2035 een gemeente die gekenmerkt wordt door het blauw en groen van de Maas, de Maasplassen en de natuurgebieden. Het landschap en het water verbinden de Maasgouwse dorpen met elkaar. Deze prachtige dorpen met veel erfgoed hebben ieder hun eigen karakter maar ook veel gezamenlijke kenmerken. De inwoners van Maasgouw zijn echte dorpsmensen die liever in een dorp wonen dan in een stad wonen. Omdat mensen in een dorpsgemeenschap elkaar beter kennen en meer naar elkaar omkijken. Maar ook omdat ze rustig willen wonen met veel groen en ruimte om zich heen. De verenigingen zorgen voor saamhorigheid en de vaste tradities en dorpsfeesten zorgen voor ontmoetingen en gezelligheid.

Verbonden dorpsgemeenschappen

In 2035 zijn de sterke sociale banden binnen de dorpsgemeenschappen van Maasgouw nog steeds aanwezig. Inwoners voelen zich verbonden met elkaar, hebben oog en oor voor elkaar en helpen elkaar waar dat kan. Er is aandacht voor eenzame mensen en er is een warm welkom voor nieuwe inwoners. De gemeente dient als vangnet en regelt zorg of ondersteuning voor inwoners die dat nodig hebben. In 2035 heeft Maasgouw veel bloeiende verenigingen en actieve vrijwilligersorganisaties. Deze versterken de sociale banden en geven kleur aan de gemeenschap en worden daarom door de gemeente gesteund. De gemeenschapshuizen en sportvoorzieningen hebben voldoende gebruikers, vrijwilligers en eigen inkomsten en ontvangen steun van gemeente bij beheer en onderhoud.

"Mijn toekomstdroom is een fijne woonomgeving met sociale inwoners"
- inwoner Beegden.

Woningen en zorg voor iedereen

Voor iedereen die binding met een dorpsgemeenschap in Maasgouw wil behouden of opbouwen is in 2035 een geschikte woning beschikbaar. Er worden daarom woonoplossingen gerealiseerd voor alle leeftijden. Bij het bouwen van nieuwe woningen wordt goed gekeken naar geschikte plekken zodat groene, open ruimtes zoveel mogelijk behouden blijven. In Maasgouw is in 2035 een uitgebreid netwerk van zorgvoorzieningen die aan alle inwoners de basiszorg leveren waar behoefte aan is. Van zorg voor jongeren, ouderen en mensen met een beperking tot aan huisartsenposten. Doordat er meer woningen beschikbaar komen heeft Maasgouw in 2035 meer inwoners dan in 2025. Dat is gunstig voor het behoud van draagvlak voor verenigingen, scholen, winkels en horeca daarmee ook voor de leefbaarheid.

"Mijn toekomstdroom is om ooit in een betaalbare levensloopbestendige woning te kunnen wonen"
- inwoner Maasbracht.

Leefomgeving van hoge kwaliteit

Maasgouw heeft in 2035 een leefomgeving van hoge kwaliteit. De rust in woongebieden wordt gekoesterd en geborgd. Er strekt zich een mooi landschap uit met waardevolle natuur rondom de Maas en de Maasplassen en in gebieden zoals de Beegderheide. Deze natuur wordt versterkt en beschermd, maar er zijn ook mogelijkheden om de waterrijke natuur van Maasgouw wandelend, fietsend of varend te verkennen. Het prachtige monumentale erfgoed dat op veel plekken zichtbaar is, bepaalt de karakteristieke uitstraling van Maasgouw en overal zijn de straten, pleinen en paden van uitstekende kwaliteit. Alle dorpen hebben in 2035 veel groen waardoor ze goed bestand zijn tegen hittestress en wateroverlast.

"Ik wil dat Maasgouw in 2035 bekend staat als een gemeente met veel natuur en groen om in te ontspannen" **- 46% van de deelnemers aan de online enquête.**

"Ik hoop dat Maasgouw in de toekomst een groene, speelse en gezonde plek voor jong en oud is" **- inwoner Thorn.**

Economische dynamiek en levendigheid

In 2035 zijn er in Maasgouw gebieden waar veel bedrijvigheid en economische activiteit is. Duurzame bedrijven zorgen daar voor werk en brede welvaart. De Clauscentrale speelt daarbij een rol als belangrijk energieknooppunt voor Nederland. Gelet op alle bedrijvigheid heeft het voor de gemeente prioriteit om het leefmilieu van inwoners te beschermen. Binnen Maasgouw zijn de meeste banen in de zorgsector. De nautische en toeristisch-recreatieve sector zijn de meest kenmerkende sectoren en de bedrijven in die sectoren zitten vooral in de haven- en recreatiegebieden. De ontwikkeling van deze gebieden wordt begeleid door de gemeente. Ook de winkels en detailhandel zijn belangrijk. Zij dragen eraan bij dat de dorpen levendig zijn en inwoners dichtbij huis voldoende voorzieningen hebben.

"Mijn droom is een goede leefbare omgeving voor mijn kinderen en de opvolgende generaties. Waaronder een ondernemend Maasgouw met oog voor ondernemers en bewoners"
- inwoner Maasgouw.

Samen maken we Maasgouw

In de route op weg naar 2035 vormt een vruchtbare samenwerking tussen gemeente, inwoners en organisaties de basis voor duurzame vooruitgang. Door overleg met alle belanghebbenden komt de gemeente tot gedragen besluiten en de gemeente blijft daarbij ook steeds oog houden voor het algemeen belang van alle inwoners. Mede daardoor zien we veel actieve en betrokken inwoners die allemaal op hun eigen wijze een steentje bijdragen aan een betere toekomst voor Maasgouw.

"Mijn droom voor Maasgouw is dat ik nog lang hier mag wonen"
- inwoner Wessem.

Strategische ambities Maasgouw

Om aan de slag te kunnen met het waarmaken van het streefbeeld, zijn vijf ambities opgesteld. Deze ambities maken het streefbeeld concreter, ze verbinden de toekomst met het heden. Elke ambitie gaat over een ander onderwerp uit het streefbeeld. Per ambitie beschrijven we hoe het nu in 2025 is, waar we naartoe willen met deze ambitie in 2035 en tot slot wat dat concreet betekent voor de samenleving en de gemeente.

1. Verbonden gemeenschap

In 2035 kent Maasgouw een sterke basis met veel sociale verbanden tussen inwoners, zijn er gezonde verenigingen en zijn er gemeenschapshuizen en sportvoorzieningen met veel, actieve gebruikers.

HOE IS HET NU?

Sterke sociale verbanden in de dorpsgemeenschappen vormen een kernkwaliteit van de gemeente Maasgouw. In de dorpen van Maasgouw ontmoeten en spreken mensen elkaar vaak en zijn er veel gezamenlijke activiteiten met dorpsgenoten. Dat zorgt voor saamhorigheid, gemeenschapszin en betrokkenheid. Uit de enquête en Swipocratie blijkt dat veel inwoners van Maasgouw trots zijn op hun eigen dorp en zich daarmee identificeren. Ook vinden ze het belangrijk dat de gemeente prioriteit geeft aan het in stand houden van gemeenschapshuizen en ontmoetingsplekken in de dorpen. De dorpen in Maasgouw hebben weliswaar allemaal hun eigen karakter maar de inwoners vinden wel vaak dezelfde dingen belangrijk. Ze vinden het fijn om in een kleine gemeenschap te wonen waar mensen elkaar kennen en naar elkaar omkijken. In deze geborgen sfeer kunnen kinderen fijn opgroeien en kunnen ouderen leven in een sociaal netwerk waarin ze zich verbonden en gesteund voelen.

Het omkijken naar elkaar in de Maasgouwse dorpen is terug te zien in het gemeten eenzaamheidsniveau van Maasgouw dat onder het landelijk gemiddelde ligt (41,1% t.o.v. 48,6% in Nederland).[9] Dat neemt echter niet weg dat er ook in Maasgouw nog veel sprake is van eenzaamheid en dat liefst 41,1 % van de volwassenen in Maasgouw zich wel eens eenzaam voelt. Daarom blijft het een opgave om te werken aan de aanpak van eenzaamheid.

Als gekeken wordt naar de verenigingen voor cultuur en sport in Maasgouw dan zien we dat het teruglopende aantal leden en vrijwilligers veel mensen zorgen baart. Uit de enquête blijkt dat veel inwoners dit een belangrijk zorgpunt vinden. Bij veel verenigingen worden minder kinderen en jongeren dan eerst lid en zijn er steeds minder mensen beschikbaar die tijd kunnen (en willen) vrij maken om een vereniging draaiende te houden. De cijfers geven dit ook aan: een vijfde van de inwoners van Maasgouw is aangesloten bij een sportvereniging, iets minder dan gemiddeld in Nederland (20,1% t.o.v. 24,3% landelijk[10]). We zien in Maasgouw echter ook voorbeelden van verenigingen die de samenwerking hebben gezocht en daardoor sterker en toekomstbestendiger zijn geworden. De gefuseerde voetbalclubs VV HEBES (Heel en Beegden), FC Maasgouw (Thorn en Wessem) en MBC'013 (Maasbracht-Brachterbeek) zijn bloeiende verenigingen die spelen op een modern sportcomplex. Bovendien zorgen deze clubs ook voor binding en vriendschappen tussen inwoners uit verschillende dorpen.

In Maasgouw heeft ieder kerkdorp een gemeenschapsvoorziening op maat en in veel dorpen zijn er nog sporthallen of -zalen en voetbal- en tennisvelden. Ook zijn er nog enkele zwembaden. Bouw, onderhoud en beheer van deze voorzieningen zijn veelal afhankelijk van financiële ondersteuning door de gemeente. Een voorwaarde voor financiële steun door de gemeente is wel dat er voldoende gebruikers, vrijwilligers en inkomsten zijn.

WAT IS DE AMBITIE?

De ambitie voor Maasgouw in 2035 is een sterke en veerkrachtige samenleving waarin iedereen kan meedoen. Om dat te kunnen bereiken moet er een sterke sociale basis zijn. Dat is het geheel van sociale verbanden (familie, buurten, groepen, verenigingen) aangevuld en ondersteund door diensten en voorzieningen van de gemeente. Hierdoor hebben inwoners de mogelijkheid om

onderdeel te zijn van een samenleving die je kent en waarin je gekend wordt. Sociale banden zorgen ervoor dat mensen naar elkaar omkijken. Sociale netwerken maken mensen sterker, zorgen ervoor dat ze hun capaciteiten kunnen benutten en bieden een vangnet bij tegenslag. Ze vergroten het welzijn van mensen en maken het leven leuker.

Het versterken van de sociale basis is nodig om het welzijn van onze inwoners te behouden maar ook om de toenemende zorgvraag te dempen. De zorgketen in Nederland dreigt vast te lopen en als er niks gebeurt kan de noodzakelijke zorg niet meer geboden worden of wordt goede zorg voor een grote groep mensen onbetaalbaar. Door de sociale verbanden en netwerken te steunen kan de zorg- en hulpvraag van inwoners eerst in hun eigen netwerk worden gesteld. Pas als daar geen oplossing wordt gevonden kan bij een zorgaanbieder of de gemeente worden aangeklopt.

De ambitie voor Maasgouw in 2035 is dat Maasgouw dan ook nog steeds een sterk netwerk van verenigingen en andere vrijwilligersorganisaties heeft omdat dit ontzettend belangrijk is voor de sociale binding en de levendigheid in de dorpsgemeenschappen. Daarom geeft de gemeente steun aan deze organisaties en wordt samenwerking gestimuleerd zodat er genoeg leden en vrijwilligers zijn om goed te kunnen blijven functioneren.

De ambitie voor 2035 richt zich ook op het in stand houden van gemeenschaps- en sportvoorzieningen die veel worden gebruikt, met een actieve inzet van vrijwilligers worden beheerd en genoeg eigen inkomsten hebben (contributie, consumpties, verhuur, entree). Als aan deze voorwaarden wordt voldaan kan de gemeente duurzaam en verantwoord blijven investeren in bouw, onderhoud en beheer van deze voorzieningen.

Het scenario "Verbonden gemeenschap" **weet 84 % van de deelnemers van de Swipocratie aan te spreken** en daarmee is dit het scenario dat de meeste deelnemers weet aan te spreken.

De gemeente moet prioriteit geven aan het in stand houden van gemeenschapshuizen en ontmoetingsplekken in de dorpen - **35 % van de deelnemers aan de enquête over deze toekomstvisie heeft op deze prioriteit gestemd en daarmee heeft deze het op één na hoogste aantal stemmen.**

58 % van de deelnemers aan de Swipocratie heeft liever dat de gemeente meer gaat inzetten op verenigingen en sociale contacten dan op groen en natuur.

WAT BETEKENT HET VOOR SAMENLEVING EN GEMEENTE?

- De sterkte van de sociale basis in een gemeenschap wordt gezamenlijk bepaald door inwoners. Daarbij is het van belang hoeveel inwoners zelf investeren in de sociale verbanden en netwerken, hoeveel ze omkijken naar elkaar en hoeveel aandacht, zorg en hulp ze bieden aan andere inwoners. De gemeente steunt sociale netwerken en vult de sociale basis daar waar nodig aan met diensten die als vangnet fungeren.
- Vrijwilligersorganisaties (zoals verengingen) zijn belangrijk voor de sociale binding. Daarom steunt de gemeente deze organisaties en wordt samenwerking gestimuleerd zodat deze organisaties toekomstbestendiger worden.
- De gemeente blijft investeren in bouw, onderhoud en beheer van gemeenschapshuizen en sportaccommodaties als deze voldoende gebruikers en vrijwilligers hebben.

2. Wonen en zorg voor iedereen

Voor iedereen die binding met Maasgouw wil behouden of opbouwen is in 2035 een geschikte woning beschikbaar. Er worden woonoplossingen gerealiseerd voor alle leeftijden en er zijn goede voorzieningen voor zorg en onderwijs.

HOE IS HET NU?

De gemeente Maasgouw heeft op dit moment 11.061 woningen.[11] Daarvan is 74,2% een koopwoning, 9,6% wordt particulier verhuurd en 16,3% is een huurwoning van een woningcorporatie.[12] Opvallend is dat iets minder dan de helft (49,8%) van de verkochte woningen wordt gekocht door mensen die al in Maasgouw wonen. Dat ligt lager dan het landelijke gemiddelde (59,3%) en ook lager dan andere gemeenten in de regio zoals Leudal (59,6%) en Nederweert (67,6%)[13]. De huishoudensprognoses voor Maasgouw in bijlage 1 laten zien dat het totale aantal huishoudens tot 2031 nog licht groeit, daarna gaat stabiliseren en uiteindelijk licht gaat dalen. Maar, toekomstige maatschappelijke omstandigheden of politiek-bestuurlijke keuzes kunnen daar nog verandering in brengen.

De demografische prognoses in bijlage 5 laten zien dat het aantal inwoners van 65 jaar en ouder in 2035 is gegroeid tot bijna 35% van het totale aantal inwoners van Maasgouw en het aantal inwoners van 20 tot en met 64 jaar gedaald is tot minder dan 50%. Verwacht wordt dat het aantal jongeren in Maasgouw ongeveer hetzelfde blijft en in 2035 circa 17 % van de totale bevolking is. Dit laat zien dat Maasgouw veel meer inwoners heeft van 65 jaar en ouder dan gemiddeld in Nederland.

De "grijze druk" (de verhouding tussen de leeftijdsgroep 65 jaar en ouder en de leeftijdsgroep van 20 tot 65 jaar) is daarmee in Maasgouw ook veel hoger dan gemiddeld in Nederland. Deze zal in Maasgouw in 2035 circa 70% bedragen en is dan in Nederland gemiddeld 45%. De grijze druk laat zien dat de behoefte aan woningen en voorzieningen voor ouderen (zoals zorg) in Maasgouw groter is dan gemiddeld in Nederland. Bovendien is er sprake van een dubbele vergrijzing omdat binnen de groep van 65-plussers de groep van 80-plussers ook steeds groter wordt. De druk op de zorg neemt ook steeds verder toe omdat er steeds minder personeel te vinden is. Dit tekort aan personeel raakt niet alleen de zorgbehoevenden maar ook de zorginstellingen in Maasgouw. Doordat Maasgouw relatief veel banen in de zorg heeft wordt het personeelstekort in de zorg ook een economisch probleem binnen de gemeente.

Veel inwoners die meededen aan de Swipocratie geven aan dat zij vinden dat er op dit moment (nog) voldoende zorgvoorzieningen en huisartsen in hun dorp zijn.[14] De meeste mensen zouden ook liever in hun eigen woning willen blijven als ze ouder worden, in plaats van te verhuizen naar een kleinere woning met meer zorg in de buurt.[15] De enquête voor de toekomstvisie laat zien dat 52% van de deelnemers zich zorgen maakt over het aanbod van geschikte woningen voor mensen die in Maasgouw willen (blijven) wonen - dit is de meest genoemde zorg voor de toekomst.[16]

Maasgouw heeft acht basisscholen en één school voor speciaal onderwijs. De verwachting is dat het aantal basisschoolleerlingen richting 2043 ongeveer gelijk blijft of zelfs iets zal groeien.[17] Voor voortgezet onderwijs is er geen middelbare school in Maasgouw zelf. De meeste leerlingen gaan hiervoor naar scholen in Horn, Echt of Roermond.

WAT IS DE AMBITIE?

Voor iedereen die binding met Maasgouw wil behouden of opbouwen is in 2035 een geschikte woning beschikbaar. Dat is belangrijk voor het behoud van leefbaarheid in de dorpen en het draagvlak voor vrijwilligersorganisaties zoals verenigingen.

De gemeente zet zich hiervoor in door samen met grondeigenaren, woningcorporaties en projectontwikkelaars woonoplossingen te realiseren voor alle leeftijden. Er komt een mix van starterswoningen, eengezinswoningen, levensloopbestendige woningen en seniorenwoningen. Ook zet de gemeente in op slimme woonoplossingen en flexibele woonconcepten die goed passen bij de wensen en behoeften van inwoners. Deze mix bevordert de doorstroming: als ouderen kunnen verhuizen naar een passende woning in de buurt, komen er weer eengezinswoningen vrij voor jonge gezinnen.

De inwoners van Maasgouw vinden het belangrijk dat dorpen open en groen blijven. Daarom worden nieuwe woningen zoveel mogelijk gebouwd op plekken die al bebouwd zijn, bijvoorbeeld op plekken waar leegstaande gebouwen staan. De nieuwe woningen worden toekomstbestendig gebouwd: ze zijn energieneutraal en maken zoveel mogelijk gebruik van duurzame oplossingen zoals warmtepompen. De gemeente zorgt voor de verduurzaming van de eigen gebouwen, de sport- en gemeenschapsvoorzieningen en de openbare verlichting en helpt eigenaren van bestaande huizen bij het energiezuinig maken van hun woning of het klimaatbestendig maken van hun tuin.

Ook in 2035 willen we de zorgvraag voor iedere inwoner in Maasgouw op een goede wijze kunnen beantwoorden. Ziekenhuizen en gespecialiseerde zorgcentra zijn buiten Maasgouw te vinden, maar voor de basiszorg (woon-zorg-instellingen voor ouderen, huisartsen, kraam- en jeugdzorg) willen we dat deze dicht bij huis aangeboden kan worden. Ook voor de mensen met een beperking moeten de grote zorginstellingen (zoals in Heel) in 2035 nog steeds een warm thuis bieden. In overleg met de zorginstellingen zorgen we ervoor dat de zorgvraag en het zorgaanbod in Maasgouw goed in kaart wordt gebracht en op elkaar wordt afgestemd.

Om ervoor te zorgen dat de druk op de zorg beheersbaar blijft, stimuleren we sociale verbanden en "omkijken naar elkaar", zodat mensen eerst onderling hulp kunnen zoeken in plaats van meteen bij een zorgaanbieder of de gemeente. Ook wordt gezond en actief leven gestimuleerd en bieden we steun aan mensen die zo lang mogelijk zelfstandig willen wonen. Samen met de zorginstellingen wordt daarnaast gekeken naar slimme oplossingen voor het personeelstekort zodat we de zorg binnen Maasgouw op het gewenste niveau kunnen houden.

Liever bijbouwen voor alle leeftijden dan vooral bijbouwen voor jongeren – **76% van de deelnemers aan de Swipocratie is het daarmee eens.**

52 % van de deelnemers aan de enquête over deze Toekomstvisie maakt zich zorgen over het feit dat er te weinig geschikte woningen in Maasgouw zijn en daarmee heeft dit zorgpunt verreweg het hoogste aantal stemmen gekregen.

De gemeente moet prioriteit geven aan het realiseren van voldoende woningen - **36 % van de deelnemers aan de enquête over deze toekomstvisie heeft op deze prioriteit gestemd en daarmee heeft deze prioriteit het hoogste aantal stemmen.**

Ik vind het goed als het aantal inwoners groeit als daarmee de voorzieningen (winkels, huisartsen, horeca) in de gemeente behouden blijven. – **80% van de deelnemers aan de Swipocratie is het hier mee eens.**

WAT BETEKENT HET VOOR SAMENLEVING EN GEMEENTE?

- Voor iedereen die een binding met Maasgouw heeft of wil opbouwen is in 2035 een geschikte woning beschikbaar. De gemeente zet zich daarom in om samen met grondeigenaren, woningcorporaties en projectontwikkelaars een mix aan woonoplossingen te realiseren.
- Nieuwe woningen worden zoveel mogelijk gebouwd op terreinen met leegstaande bedrijven of gebouwen zodat de waardevolle groene en open ruimtes in de gemeente zoveel mogelijk behouden blijven.
- De zorgvraag voor iedere inwoner in Maasgouw willen we op een goede wijze kunnen beantwoorden. We streven naar sterke sociale netwerken die een deel van de zorg- en hulpvragen kunnen opvangen. Zo proberen we de zorg voor iedereen bereikbaar en betaalbaar te houden.

3. Omgevingskwaliteit

Maasgouw biedt in 2035 een hoogwaardige leefomgeving met rustige woongebieden, veel groen en natuur, prachtig monumentaal erfgoed en een uitstekend onderhouden openbare ruimte.

HOE IS HET NU?

Inwoners van Maasgouw zijn trots op hun prachtige, groenblauwe landschap. Het is een gebied dat ook in trek is bij toeristen. Veel inwoners vinden het belangrijk dat het buitengebied open en groen blijft, en dat ze er kunnen wandelen, fietsen en genieten van het waterrijke gebied.[18]

Hoewel Maasgouw veel water en groen heeft, blijkt uit cijfers dat het totale oppervlakte van groen en bomen onder het Nederlandse gemiddelde ligt. Ook ligt dit lager dan in omliggende gemeenten.[19] Dit komt deels door de grote hoeveelheid water, maar het laat ook zien dat er kansen zijn om het groen in Maasgouw uit te breiden en te verbeteren - zowel in kwantiteit als in kwaliteit. Wat betreft de gezondheid van inwoners liggen er ook kansen. Op dit moment voldoet 40,2% van de inwoners aan de beweegrichtlijn (t.o.v. 50,3% gemiddeld in Nederland).[20] Bewegen in de buitenlucht past goed bij het groenblauwe landschap Maasgouw - er is genoeg ruimte om dit aantrekkelijker en gemakkelijker te maken.

Inwoners van Maasgouw vinden het belangrijk dat de rust in woongebieden en natuurgebieden worden gewaarborgd. Ook vinden zen het van belang dat er voldoende en goed onderhouden fiets- en wandelpaden om van het mooie buitengebied te genieten. Er mogen in Maasgouw ook levendige plekken zijn die mensen kunnen opzoeken die iets te doen willen hebben in hun vrije tijd, maar drukte door toerisme moet worden voorkomen. Inwoners hebben liever meer rust en ruimte dan meer toerisme en dingen te doen.[21] Rust wordt door inwoners gezien als een kernkwaliteit en die kwaliteit maakt Maasgouw ook aantrekkelijk voor bezoekers van buiten de gemeente. Het onderhoud van de openbare ruimte is voor inwoners eveneens belangrijk: zij vinden het fijn als straten, pleinen en parken, fiets- en wandelpaden en bomen netjes en verzorgd zijn.[22]

Maasgouw is trots op haar rijke geschiedenis en erfgoed. Monumenten, historische dorpskernen en bijzondere gebouwen geven de dorpen het karakter dat inwoners koesteren. Het is dan ook belangrijk dat het erfgoed goed behouden en onderhouden wordt door de gemeente, zodat het voor toekomstige generaties eveneens een bron van trots en aantrekkingskracht zal zijn.

WAT IS DE AMBITIE?

In 2035 biedt Maasgouw een leefomgeving van hoge kwaliteit. De dorpen worden gekenmerkt door hun rustige en groene uitstraling, zowel binnen als buiten de bebouwde kernen. De natuur wordt versterkt zodat er robuuste ecologische verbindingen ontstaan die water en natuur met elkaar verbinden en dienen als natuurlijke klimaatbuffer. De dorpen zijn groener gemaakt om beter bestand te zijn tegen klimaatverandering en er zijn meer groene plekken te vinden waar mensen elkaar kunnen ontmoeten en kunnen bewegen, spelen en sporten. Ook blijft er in 2035 aandacht voor behoud en het onderhoud van het rijke monumentale erfgoed in de gemeente en de bescherming van de unieke stads- en dorpsgezichten van Thorn, Wessem en Stevensweert.

We houden vast aan de beleidslijn van de Omgevingsvisie Maasgouw van 2022. Hierin is aangegeven welke functies alle gebieden in Maasgouw nu en in de toekomst hebben. Naast woonwijken en bedrijfsterreinen, zijn er ook gebieden voor natuur, verkeer, energievoorziening, toerisme en recreatie. Op basis van de de Omgevingsvisie wordt het woon- en leefmilieu en de rust in woon- en natuurgebieden beschermd. Ook wordt samen met andere overheden opgetreden tegen overlast van industrie, bedrijven, (energie) infrastructuur en verkeer omdat dit voor veel inwoners een belangrijk zorgpunt is.

Veel inwoners en bezoekers vinden de kwaliteit van de openbare ruimte belangrijk. Daarom streeft de gemeente voor 2035 naar uitstekend beheer en onderhoud van wegen en straten, pleinen en parken, fiets- en wandelpaden en bomen in de gemeente. Daarbij willen we ook de samenwerking tussen gemeente en inwoners verder uitbreiden.

Liever ruimte voor meer natuur en groen dan voor nieuwe bedrijven met nieuwe banen – **83% van de deelnemers aan de Swipocratie is het daarmee eens.**

35 % van de deelnemers aan de enquête over de Toekomstvisie maakt zich zorgen over overlast van industrie, bedrijven of verkeer en daarmee heeft dit zorgpunt het op één na hoogste aantal stemmen.

De gemeente moet prioriteit geven aan goed onderhoud van de openbare ruimte (wegen, straten, groen) - **29% van de deelnemers aan de enquête over deze toekomstvisie heeft op deze prioriteit gestemd en daarmee kwam deze prioriteit op plek 4 van de 25 stellingen.**

WAT BETEKENT HET VOOR DE SAMENLEVING EN GEMEENTE?

- Inwoners kunnen blijven genieten van de rust in de woongebieden, van de natuur en van het vele groen in de dorpen. Inwoners zetten zichzelf ook in voor het beheer van landschap, natuur en groen in eigen omgeving.
- De gemeente volgt de beleidslijnen in de Omgevingsvisie en beschermt samen met andere overheden het woon- en leefmilieu en de rust in woon- en natuurgebieden.
- De gemeente werkt samen met inwoners aan een hoge kwaliteit van de openbare ruimte in Maasgouw omdat daar veel waarde aan wordt gehecht door inwoners en bezoekers.

4. Economische ontwikkeling

In 2035 kent Maasgouw afgebakende zones met duurzame bedrijven. De nautische en toeristisch-recreatieve sector bepalen het unieke profiel van Maasgouw. Bedrijven in de detailhandel houden de dorpen leefbaar en de zorgsector voorziet in de meeste banen binnen Maasgouw.

HOE IS HET NU?

Maasgouw biedt op dit moment 497 banen per 1.000 inwoners tussen de 15 en 64 jaar, wat lager is dan het gemiddelde (555) van gemeenten van vergelijkbare grootte.[23] De meeste banen zijn in de collectieve dienstverlening. Veel inwoners reizen voor hun werk naar buiten de gemeente: zo'n 8.800 mensen (81% van de beroepsbevolking) werken buiten de gemeente. Ruim 20% van de beroepsbevolking van de gemeente Maasgouw werkt bijvoorbeeld in de gemeente Roermond. Tegelijkertijd komen ongeveer 5.000 mensen naar Maasgouw om hier te werken, wat neerkomt op 70% van de lokale werkgelegenheid.[24]

In 2023 waren er 150,4 bedrijven per 1.000 inwoners (15-64 jaar), iets minder dan in gemeenten van een vergelijkbare grootte (156,8). De meeste bedrijven zijn in de detailhandel, gezondheidszorg, logistiek en bouw. Een groot deel van de beroepsbevolking van Maasgouw werkt in de zorg en de gemeente Maasgouw biedt ook veel banen in de zorg. In Heel zijn twee grote regionale instellingen voor mensen met een beperking. Daarnaast zijn er in de gemeente diverse grote zorgcentra voor ouderen en ook veel banen bij huisartsen, apotheken, tandartsen, kraam- en jongerenzorg, fysiotherapie, thuiszorg e.d. Maasgouw staat in de top drie van de Limburgse gemeenten met de meeste zorgbanen: 28,7 % van alle banen in Maasgouw bevinden zich in de zorgsector.[25] Net als in de rest van Nederland heeft de zorgsector te maken met een groot tekort een personeel en door de (dubbele) vergrijzing wordt de druk op de zorg in de toekomst alleen nog maar groter.

Een aantal bedrijven in Maasgouw opereert op wereldniveau. De gemeente onderscheidt zich vooral op nautisch gebied. Het aantal innovatieve bedrijven is met 1,36% iets lager dan in omliggende gemeenten zoals Leudal (1,45%) en Echt-Susteren (1,69%)[26]. De meeste innovaties zitten in hightech systemen en materialen.[27]

Inwoners vinden het goed als Maasgouw voorop zal lopen bij verduurzaming en innovatie van bedrijven.[28] Tegelijkertijd maken ze zich zorgen: in de enquête voor de toekomstvisie geeft 35% aan bezorgd te zijn over mogelijke overlast van industrie, bedrijven of verkeer. Dat is de op een na grootste zorg die genoemd wordt door inwoners.[29]

Maasgouw is ook een geliefde bestemming voor toeristen en recreanten. Er zijn bijna 16.000 slaapplaatsen voor toeristen en in 2022 werden er ongeveer 491.0000 overnachtingen geteld.[30] Inwoners van Maasgouw zijn trots dat toeristen hun mooie gemeente bezoeken en maken zelf ook gebruik van de recreatieve voorzieningen in de gemeente, maar geven ook aan wel eens last te hebben van de drukte en vinden dat ze zelf nog onvoldoende profiteren van het toerisme.[31] Daarom heeft de gemeente met het beleidskader Waardevol Toerisme 2024-2027 als doel dat recreatie en toerisme ook waarde toevoegt voor de inwoners van Maasgouw zelf.

WAT IS DE AMBITIE?

In 2035 worden de bijzondere bedrijven in Maasgouw gekoesterd. De gemeente wil de nautische sector en het toerisme verder versterken - de sectoren waar de gemeente al in uitblinkt - maar dat moet wel in balans blijven met de leefomgeving. Duurzaamheid is daarbij belangrijk: bedrijven en bedrijventerreinen worden gestimuleerd om te verduurzamen. De gemeente beschermt daarnaast het leefmilieu van inwoners. De bedrijven in de nautische sector en de havengebieden en in de toeristische-recreatieve sector (inclusief horeca) moeten steeds inspelen op nieuwe trends en verduurzamen om concurrerend te kunnen blijven. Deze bedrijven zorgen voor banen, inkomsten en levendigheid in Maasgouw en zetten het unieke profiel van Maasgouw op de kaart. Daarom wordt de ontwikkeling van deze bedrijven, in de daarvoor aangewezen zones, door de gemeente gesteund.

De Omgevingsvisie van de gemeente uit 2022 beschrijft het ruimtelijk-economisch beleid dat Maasgouw tot in 2035 gaat voeren. In deze visie zijn de zones aangegeven waarin economische activiteiten zijn toegestaan zoals gebieden voor energieopwekking en -transport, bedrijventerreinen, havengebieden en gebieden waar toerisme, recreatie en horeca is toegestaan. De gemeente ondersteunt de duurzame ontwikkeling van deze gebieden, mits dat niet leidt tot aantasting van het woon- en leefmilieu.

De ondernemingen in de zorgsector binnen de gemeente worden gesteund omdat ze veel banen bieden maar ook belangrijk zijn om aan alle inwoners van de gemeente de basiszorg te kunnen bieden waar ze behoefte aan hebben.

Door de dubbele vergrijzing zal de behoefte aan ouderenzorg sterk gaan toenemen. Daarom wordt door de gemeente samen met de grote zorginstellingen in de gemeente gezocht naar oplossingen voor problemen die ontstaan door het tekort aan personeel in de zorg.

Maasgouw heeft levendige plekken met horeca en detailhandel, die zowel inwoners als toeristen aantrekken. Inwoners willen graag gezelligheid en reuring kunnen opzoeken in hun eigen gemeente, maar ook rustig kunnen wonen. De toeristen zorgen ervoor dat de horeca en detailhandel genoeg klandizie hebben. Vooral aan het water, bij vakantieparken en recreatiegebieden wordt het toerisme ontwikkeld. De gemeente houdt voortdurend in de gaten dat de balans tussen de voordelen van toerisme en eventuele overlast goed blijft.

De bedrijven in de detailhandel zoals supermarkten, winkels, bakkers en slagers bieden niet alleen veel banen maar zijn ook belangrijk voor de leefbaarheid. Hierdoor heeft ieder dorp nog plekken waar inwoners elkaar dagelijks kunnen ontmoeten. De gemeente steunt deze bedrijven door een goede inrichting van de openbare ruimte in de dorpen zodat deze bedrijven zoveel mogelijk voor ieder dorp behouden kunnen blijven.

Ik vind het een goed idee als onze gemeente voorop loopt bij innovatie en verduurzaming van bedrijven – **68% van de deelnemers aan de Swipocratie is het daarmee eens.**

Toerisme liever vooral op bepaalde locaties aan het water ontwikkelen dan overal in de gemeente – **66% van de deelnemers aan de Swipocratie is het daarmee eens.**

WAT BETEKENT HET VOOR SAMENLEVING EN GEMEENTE?

- De bedrijven in de havens en de nautische sector en in de toeristisch-recreatieve sector bieden veel werk en zorgen voor levendigheid in de gemeente. Binnen de zones die zijn aangewezen in de Omgevingsvisie wordt de duurzame ontwikkeling van deze bedrijven gesteund, in balans met het leefmilieu.
- De zorgsector biedt veel banen in Maasgouw en zorgvoorzieningen waar inwoners behoefte aan hebben, maar heeft te kampen met personeelstekorten. Samen met de instellingen zoekt de gemeente naar creatieve oplossingen hiervoor zodat de zorg voor inwoners gewaarborgd blijft.
- De bedrijven in de detailhandel bieden veel banen en zijn belangrijk voor de leefbaarheid in de dorpen. Door een goede inrichting van de openbare ruimte draagt de gemeente bij aan gunstige omstandigheden voor deze bedrijven.

5. Samenwerking

In 2035 zien we in Maasgouw een vruchtbare samenwerking tussen gemeente, inwoners en organisaties waarin gezamenlijk overleg leidt tot gedragen besluiten en inwoners op vele fronten actief betrokken zijn.

HOE IS HET NU?

De gemeente Maasgouw levert veel inspanningen om inwoners te betrekken bij de voorbereiding van besluiten. Er is een online Maasgouw panel waar alle inwoners aan kunnen deelnemen en via dat panel worden regelmatig vragenlijsten aan inwoners voorgelegd. Er is regelmatig overleg met dorpsraden- en werkgroepen en met groepen van bewoners die initiatieven nemen of bepaalde belangen behartigen. Daarnaast worden in alle dorpen regelmatig overleg- en inspraakbijeenkomsten georganiseerd en worden initiatieven vanuit de dorpen door de gemeente zoveel mogelijk gesteund en gestimuleerd. Uit de enquête voor de toekomstvisie blijkt ook dat inwoners het belangrijk vinden dat de gemeente prioriteit geeft aan het laten denken en meepraten van inwoners bij besluiten.[32] Toch laat een onderzoek van de gemeente naar burgerparticipatie uit 2024 zien dat relatie tussen gemeente en inwoners niet als optimaal wordt ervaren: inwoners voelen zich niet altijd gehoord of betrokken, zelfs als zij wel hebben meegedacht. Er ontbreekt vertrouwen aan beide kanten en er is behoefte aan duidelijkere rolverdeling, open communicatie en transparantie over hoe inbreng van inwoners wordt opgevolgd door de gemeente.[33]

Met het oog op het vrijwilligerswerk in Maasgouw laten de resultaten van de online enquête zien dat veel van de respondenten actief zijn als vrijwilliger (bijvoorbeeld binnen vereniging) of mantelzorger. De gemeente stimuleert en ondersteunt het werk van vrijwilligers actief via initiatieven zoals Steunpunt Vrijwilligers Maasgouw en platforms zoals MeedoenMaasgouw.nl. Desondanks signaleert de gemeente dat inwoners minder vaak vrijwilligerswerk doen. Veel lokale vrijwilligersorganisaties zoals verenigingen geven aan dat het steeds lastiger wordt om vrijwilligers te vinden. Mensen zijn best bereid om vrijwilligerswerk te doen maar bij voorkeur kortdurend en vrij in te plannen.

De gemeente Maasgouw heeft samenwerking al jarenlang hoog in het vaandel staan vanuit de overtuiging dat maatschappelijke opgaven veel beter aangepakt kunnen worden samen met andere organisaties dan alleen. Daarom werkt de gemeente intensief samen met tal van organisaties zoals andere overheden, maatschappelijke instellingen en bedrijven. Dat gebeurt in structurele vorm binnen samenwerkingsverbanden of op projectmatige basis. Vooral met buurgemeenten, zoals de gemeente Echt-Susteren en Roerdalen binnen MER-verband is er een uitgebreide en intensieve samenwerking, maar ook met andere gemeenten binnen de regio, met provincie en waterschap. Daarnaast wordt er projectmatig samengewerkt met maatschappelijke organisaties zoals woningcorporaties, welzijnsinstellingen, natuurorganisaties, projectontwikkelaars of adviesbureaus en met de vele bedrijven die in Maasgouw gevestigd zijn.

WAT IS DE AMBITIE?

In 2035 zien we een vruchtbare samenwerking tussen inwoners en gemeente waarin iedereen naar vermogen zijn of haar verantwoordelijkheid neemt. Inwoners kijken naar elkaar om en helpen elkaar, zetten zich actief in voor vrijwilligersorganisaties zoals verenigingen, steken de handen uit de mouwen in hun eigen leefomgeving en tonen eigen initiatief bij problemen waar ze tegen aan lopen. Zelfredzaamheid, eigenaarschap en initiatief van inwoners worden door de gemeente gestimuleerd en gesteund. De gemeente is zichtbaar en bereikbaar. Participatie van betrokkenen bij de voorbereiding van plannen en besluiten is vanzelfsprekend: inwoners worden vroegtijdig betrokken, weten waar en wanneer zij hun opvattingen kunnen inbrengen en worden op de hoogte gehouden over het vervolgproces. Naast bijeenkomsten zijn er laagdrempelige manieren voor inwoners om hun opvattingen te laten horen, zoals online panels en peilingen. De communicatie van de gemeente over besluiten is begrijpelijk en transparant zodat inwoners ook duidelijk zien wat met hun inbreng gebeurt.

In 2035 is de samenwerking van de gemeente met andere organisaties nog verder geïntensiveerd. De gemeente Maasgouw staat bekend als een betrouwbare en constructieve samenwerkingspartner die steeds op zoek is naar nieuwe kansen om de samenwerking te verbeteren of uit te breiden. De gemeente is continu in overleg met andere gemeenten, provincie, Rijk en waterschap om te bespreken hoe de gezamenlijke aanpak van opgaven verbeterd kan worden en hoe de samenwerking efficiënter en effectiever kan worden gemaakt. Voor de aanpak van specifieke opgaven (zoals gebiedsontwikkelingen) vormt de gemeente projectmatige allianties met de overheden, maatschappelijke organisaties en bedrijven die beschikken over middelen om de opgave daadkrachtig en resultaatgericht te kunnen aanpakken.

De gemeente moet prioriteit geven aan het meepraten en meedenken van inwoners - **33 % van de deelnemers aan de enquête over deze toekomstvisie heeft op deze prioriteit gestemd en daarmee heeft deze het op twee na hoogste aantal stemmen.**

We hebben nieuwe inwoners nodig om het verenigingsleven in stand te houden - **62% van de deelnemers aan de Swipocratie is het daarmee eens.**

WAT BETEKENT HET VOOR SAMENLEVING EN GEMEENTE?

- Inwoners nemen hun eigen verantwoordelijkheid en iedereen draagt op zijn of haar eigen manier een steentje bij aan een fijne samenleving en een betere toekomst. Dat wordt door de gemeente gestimuleerd en gesteund.
- De gemeente betrekt inwoners vroegtijdig bij de voorbereiding van plannen en besluiten, biedt voor inwoners laagdrempelige manieren om mee te denken (online), communiceert helder en transparant over besluitvorming en maakt daarbij ook duidelijk wat er met de inbreng van inwoners is gedaan.
- De gemeente werkt intensief samen met andere organisaties zoals overheden, instellingen en bedrijven, zoekt steeds naar mogelijkheden om de samenwerking te verbeteren en naar kansen voor nieuwe projectmatige allianties voor de aanpak van opgaven.

Bijlage 1.

Demografie en huishoudens (cijfers)

AANTAL INWONERS

Bron: gemeente Maasgouw en CBS

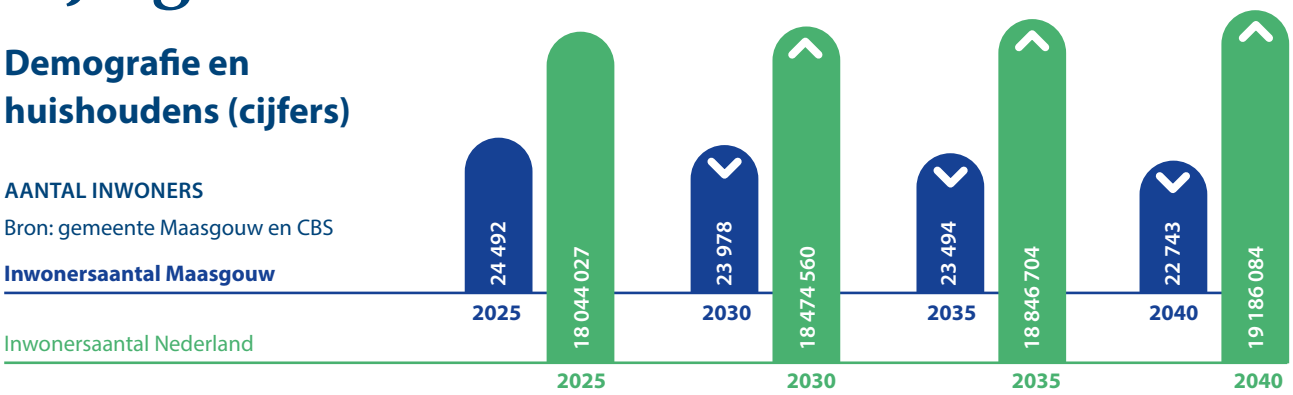

LEEFTIJDSGROEPEN

Bron: gemeente Maasgouw, Etil, CBS (statline).

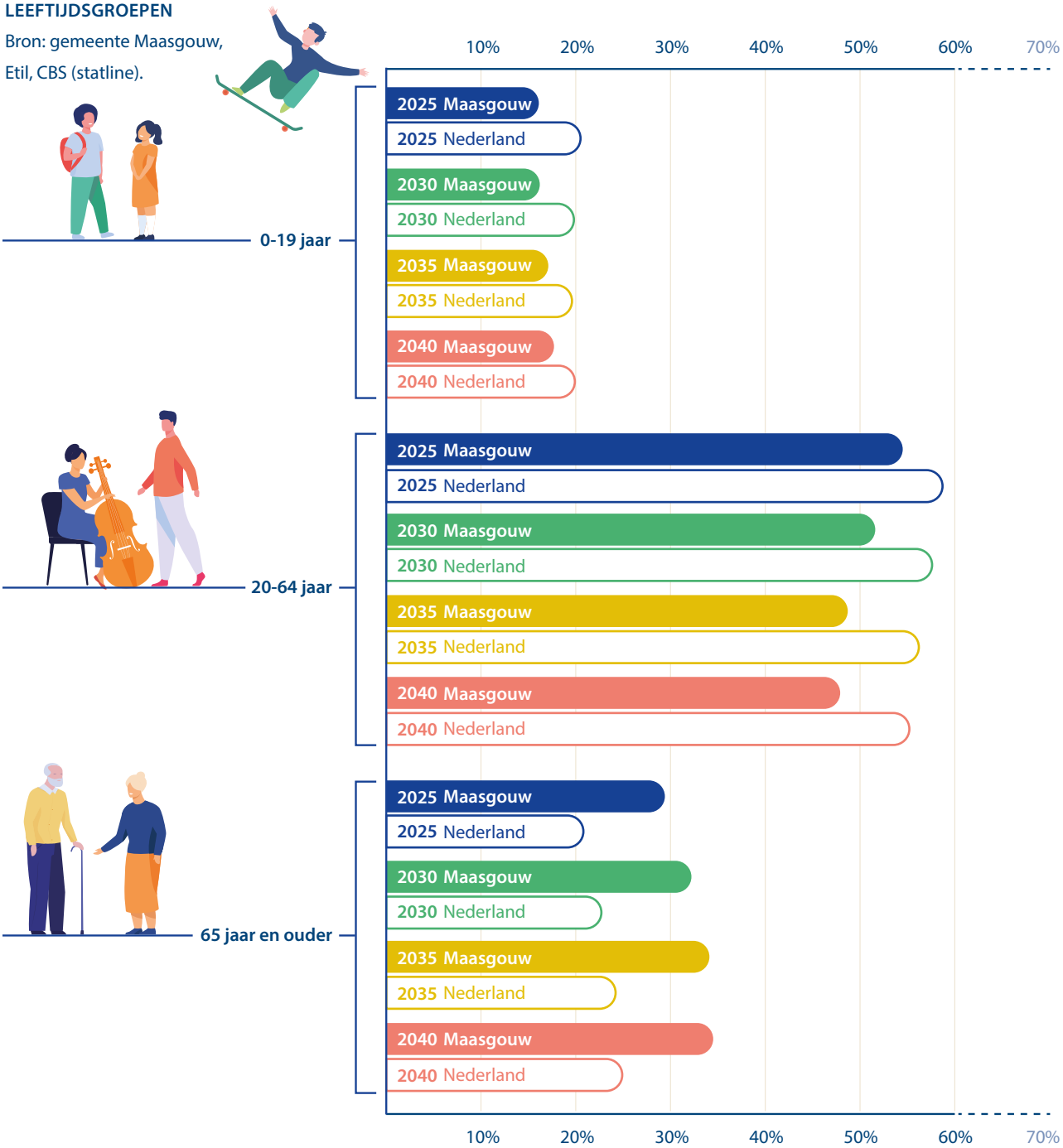

GRIJZE DRUK

Bron: gemeente Maasgouw, Etil, CBS (statline)

Grijze druk is de verhouding tussen de bevolkingsgroep van 65 jaar en ouder en de bevolkingsgroep van 20 tot en met 64 jaar. De grijze druk in Maasgouw is veel hoger dan gemiddeld in Nederland en neemt in de toekomst verder toe. Dit komt doordat het aantal inwoners van 65 jaar en ouder in Maasgouw groeit tot ongeveer 35 % van de totale bevolking in 2035 en doordat het aantal inwoners van 20 t/m 64 jaar daalt tot minder dan 50 % van de totale bevolking in 2035.

	2025	2030	2035	2040
Maasgouw: Grijze druk (65 en ouder t.o.v. 20-64)	53,9 %	63.4 %	70.1 %	71.9 %
Nederland: Grijze druk (65 en ouder t.o.v. 20-64)	35,5 %	39,4 %	43,1 %	45,1 %

HUISHOUDENS (PROGNOSES)

Bron: CBS, Etil prognose, In.Fact.Research

	2023	2023-2031	2031-2040
< 23 jaar	40	-10	5
23 tot 65 jaar eenpersoons	1.725	-55	-175
23 tot 65 jaar tweepersoons	1.765	-290	-410
65+ eenpersoons	1.735	330	210
65+ tweepersoons	2.290	180	-125
gezin	2.760	-105	-75
eenoudergezin	565	20	20
totaal	**10.880**	**70**	**-555**

Toelichting

De cijfers voor 2025 in deze bijlage zijn gebaseerd op feitelijke gegevens.
De demografische cijfers voor 2030, 2035 en 2040 en de cijfers over huishoudens vanaf 2023 zijn gebaseerd op prognoses. Prognoses zijn gebaseerd op trends uit het verleden. Toekomstige maatschappelijke omstandigheden en toekomstige politiek-bestuurlijke gaan deze cijfers nog beïnvloeden.

Bijlage 2.

De weg naar de visie Maasgouw 2035

De toekomstvisie van de gemeente Maasgouw kwam tot stand met inbreng van inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties. Gedurende het proces dachten in totaal 2354 mensen mee. Dat is een mooi aantal waar we trots op mogen zijn.

VERKENNEN

Het participatieproces werd gestart met een toekomstles die gelijktijdig plaatsvond op drie basisscholen, in Maasbracht, Heel en Wessem. Tijdens deze les dachten de kinderen na over hun gewenste toekomst voor de gemeente. Dit vormde de aftrap voor de Week van de Toekomst. Gedurende de week werden inwoners op straat, bijvoorbeeld op de markt of voor de supermarkt, aangesproken om mee te denken over de toekomst. Ook spraken we jongeren en andere sportievelingen bij sportverenigingen en de waterscouting. Alle huishoudens in de gemeente kregen ook een ansichtkaart op de mat, waarop ze hun ideeën voor de toekomst konden opschrijven en deze ideeën zo terug konden sturen naar de gemeente. Inwoners die liever online meedachten, konden een uitgebreide enquête invullen via de website van de gemeente.

Een aantal vertegenwoordigers van lokale maatschappelijke organisaties dachten mee in een van de Toekomstateliers, een inhoudelijke workshop waar ze met elkaar in gesprek gingen. Ook is een groep van maatschappelijke ambassadeurs gevormd met personen die midden in de lokale dorpsgemeenschappen staan. Deze 16 ambassadeurs hebben in twee sessies en in gesprekken meegedacht over de toekomst van Maasgouw. Daarnaast zijn er sessies voor raads- en collegeleden en het gemeentelijk projectteam geweest. Tot slot werden burgemeesters van omliggende gemeenten in Nederland en België in een interview gevraagd hoe zij aankijken tegen de gemeente Maasgouw en de regionale samenwerking.

KIEZEN

De verzamelde inbreng werd verwerkt in vier verschillende toekomstscenario's. Deze scenario's lieten zien hoe de gemeente Maasgouw er mogelijk uit zou kunnen zien in 2035. Aan de hand van deze scenario's bepaalden we het ideale toekomstbeeld. De gemeenschap kon zich hierover uitspreken op de Dagen van de Toekomst: vrijdagavond 23 mei in Maasbracht en zaterdagochtend 24 mei 2025 in Heel. Tegelijkertijd werd de Swipocratie uitgezet: een laagdrempelige online enquête. In totaal spraken zich op deze dagen en in de Swipocratie zo'n 920 mensen uit over hun gewenste scenario én over de afzonderlijke bouwstenen van deze scenario's.

Het streefbeeld en de ambities zijn op 30 juni en 1 juli 2025 in drie verschillende sessies voorgelegd aan de ambassadeursgroep, het projectteam en de Raad en het College van B&W. Tijdens deze sessie zijn het streefbeeld en de ambities aangescherpt en geconcretiseerd.

Bijlage 3.

Blik vanuit buurgemeenten

In de verkennende fase zijn er gesprekken gevoerd met de burgemeesters van Echt-Susteren, Roerdalen, Roermond, Leudal en Kinrooi (België) als buurgemeenten van Maasgouw om een externe blik op Maasgouw te krijgen. De volgende conclusies en aanbevelingen zijn voortgekomen uit de interviews:

- De gemeente Maasgouw wordt gezien als een gemeente met een landelijk karakter, met sterke gemeenschappen, historische stadjes, ruimte voor natuur maar ook voor bedrijvigheid. Maasgouw onderscheidt zich als gemeente door de Maasplassen, de sterke maritieme bedrijven en het watergebonden toerisme.

- Maasgouw onderscheidt zich voornamelijk door het type bedrijvigheid met omliggende regio's, maar bestuurders vinden dat de identiteit van Maasgouw nog onvoldoende wordt gedragen. De gemeente kan zich meer profileren met de gerenommeerde (maritieme) bedrijven die er gevestigd zijn, de grootste binnenhaven van Nederland en het toerisme.

- De samenwerking met Maasgouw wordt over het algemeen als positief en constructief ervaren dankzij regelmatig overleg en uitwisseling. Maasgouw wordt gewaardeerd om haar actieve rol in de regionale samenwerking. Door de gunstige ligging aan beide kanten van de Maas, kan Maasgouw een verbindende rol (gaan) spelen.

- Er liggen voor Maasgouw ook nog kansen om de samenwerking met bestaande en nieuwe partners te versterken, zoals op het gebied van toerisme en ruimtelijke ontwikkeling. Daarbij zou Maasgouw bestuurlijk soms wat meer leiderschap en daadkracht mogen tonen. Door het intensiveren van de samenwerking op deze thema's kan de positie en identiteit de regio Midden-Limburg worden versterkt en kunnen vanuit de regio bruggen worden geslagen tussen Noord- en Zuid-Limburg.

- De bestuurders van omliggende gemeenten voorzien een aantal ontwikkelingen en uitdagingen voor de regio richting de toekomst. Demografische ontwikkelingen met name dubbele vergrijzing en ontgroening vormen een uitdaging. Ook woningbouw vraagt om gerichte aandacht en duidelijke keuzes. Klimaatopgaven zoals wateroverlast en droogte zijn urgent en vereisen (grensoverschrijdende) samenwerking. De groei van recreatie en toerisme vraagt om bewuste keuzes over welk type toerisme men wil stimuleren en hoe overlast wordt voorkomen. Tegelijkertijd wordt de uitvoering van gemeentelijke taken steeds complexer en kostbaarder, waardoor samenwerking met andere gemeenten steeds belangrijker wordt. Tot slot is criminaliteit een belangrijke uitdaging voor de grensgemeenten.

Bij het formuleren van de strategische ambities in de Strategische Visie Maasgouw 2035 is met de bovenstaande conclusies en aanbevelingen rekening gehouden.

Bijlage 4.

Samenvatting resultaten enquête online

Tussen 31 maart en 14 april 2024 is aan inwoners de gelegenheid geboden om een online enquête (vragenlijst) in te vullen met vragen over de toekomst van Maasgouw. De vragenlijst is door 950 inwoners ingevuld. Hieronder zijn de belangrijkste resultaten te vinden.

Welk cijfer geeft u de gemeente Maasgouw?

Op de schaal van 1 op 10 (waarbij 10 = hoogste en 1 = laagste) werd het volgende cijfer gegeven:

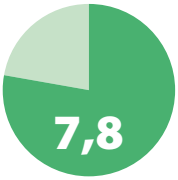

Als gemeente om te wonen

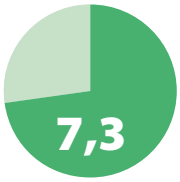

Als gemeente om te leven met elkaar

Als gemeente om te werken of ondernemen

Als gemeente om vrije tijd door te brengen

Uitspraken over wonen in Maasgouw

Inwoners konden uit 10 uitspraken kiezen en aangeven welke drie het beste passen bij wonen in Maasgouw.
De meest gekozen antwoorden zijn:

1. In Maasgouw is een mooi landschap met veel groen en water (76%)
2. In Maasgouw kunnen kinderen fijn en veilig opgroeien (48%)
3. In Maasgouw zijn er genoeg mogelijkheden om de vrije tijd te besteden (28%)
4. In Maasgouw zijn er voldoende winkels en zorgvoorzieningen in de dorpen (25 %)

Eigenschappen van inwoners in Maasgouw

We vroegen welke drie eigenschappen u het beste vindt passen bij de inwoners in Maasgouw.
De top-drie bestaat uit:

Traditioneel en conservatief (33%) | **Trots op het dorp** (51%) | **Nuchter en bescheiden** (29%)

Over welke ontwikkelingen (maximaal 3) maakt u zich het meeste zorgen voor de toekomst?

Hieruit kwam de volgende top-drie naar voren:

52%

Te weinig geschikte woningen voor mensen die in Maasgouw willen wonen

35%

Overlast van industrie, bedrijven of verkeer

27%

Te weinig te doen in het dorp

Het is 2035. Hoe wilt u dan dat Maasgouw bekend staat?

Er kon gekozen worden uit tien opties hoe iemand wil dat Maasgouw bekend staat.
De top-vijf bestaat uit:

1. Een gemeente met veel natuur en groen om te ontspannen (46%)
2. Een gemeente waar mensen gezond leven en goede zorg aanwezig is (43%)
3. Een veilige gemeente met weinig criminaliteit (41%)
4. De fijnste gemeente om in te wonen en leven (31%)
5. Een sociale gemeente waar de mensen elkaar kennen en helpen (30%)

Waar moet de gemeente prioriteit aan geven?

Inwoners konden uit een lijst met 14 onderwerpen kiezen voor drie onderwerpen waar de gemeente prioriteit aan zou moeten geven. De top-vijf is als volgt:

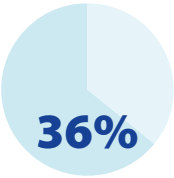

Zorgen voor voldoende geschikte woningen

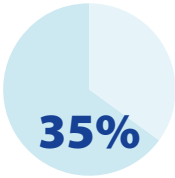

Gemeenschapshuizen en ontmoetingsplekken in de dorpen in stand houden

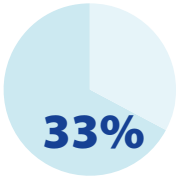

Inwoners laten meedenken en meepraten met besluiten

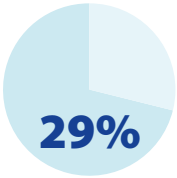

Goed onderhoud van de openbare ruimte (wegen, straten, groen)

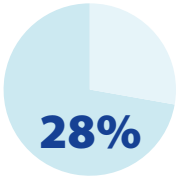

Zorgen voor gezonde leefomgeving

Bijlage 5.

Samenvatting scenario's Maasgouw 2035

Tijdens het visietraject zijn vier scenario's opgesteld voor Maasgouw in 2035. Deze scenario's zijn opgesteld aan de hand van de inbreng van inwoners aan het begin van het traject en brengen mogelijke richtingen voor de toekomst van de gemeente in kaart. Aan de hand van deze scenario's gingen inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties met elkaar in gesprek over de toekomst. De scenario's op hoofdlijnen:

Scenario A: Groen en geborgen

Maasgouw in 2035 is een fijne en rustige plek om te wonen. Er is veel ruimte en aandacht voor natuur, gezondheid en rust. Door het terughoudende beleid rond toerisme en bedrijvigheid is het rustig gebleven bij de Maasplassen en natuurgebieden. Inwoners zetten zich er samen voor in om het landschap en de dorpen schoon te houden. In de gemeente zijn weinig nieuwe woningen gebouwd om het rustige karakter te behouden. Nieuwkomers en jongeren vinden hierdoor lastiger een woning. Door de vergrijzing en beperkte inwonersgroei komen voorzieningen zoals zorg, horeca, winkels en verenigingen onder druk te staan. De dorpen voelen hierdoor minder levendig aan.

Scenario B: Thuis voor iedereen

In 2035 is Maasgouw uitgegroeid tot een levendige en aantrekkelijke woongemeente met ruimte voor groei. De gemeente heeft zorgvuldig en duurzaam gebouwd, met woonwijken die aansluiten bij de bestaande dorpen en hun karakter versterken. Jonge gezinnen en jongeren worden aangetrokken door de combinatie van veiligheid, rust, natuur en de nabijheid van goed bereikbare steden, maar ook seniorenbungalows en levensbestendige woningen voor ouderen zijn er te vinden. Door de toename van het aantal inwoners is er meer draagvlak voor winkels, horeca en zorgvoorzieningen in de dorpen. Nieuwe bedrijvigheid wordt aangemoedigd mits het niet leidt tot overlast of aantasting van de woon- en leefomgeving. Er is een actief verenigingsleven en veel lokale activiteiten, maar er wordt niet ingezet op het aantrekken van meer toeristen. Werkgelegenheid in de gemeente is toegenomen, met name in de zorg.

Scenario C: Levendig en vernieuwend

In 2035 benut Maasgouw haar toeristische aantrekkingskracht optimaal met fiets- en wandelnetwerken, vakantieparken en B&B's en gezellige horeca met terrassen. Nautische bedrijven floreren rondom de havens. Het buitengebied is een fijn vrijetijdslandschap geworden, met veel groen, water en ruimte voor sportieve activiteiten. Inwoners voelen zich verbonden met de gemeente. De gemeente stimuleert innovatieve bedrijven en initiatieven, met name in de nautische sector en de zorg. Dat zorgt voor een impuls aan werkgelegenheid. De gemeente zet actief en zorgvuldig in op nieuwe, duurzame woningbouw voor diverse doelgroepen. Door de nieuwe woningen en nieuwe bedrijven zijn er meer inwoners in de gemeente. Dat is ook gunstig voor het verenigingsleven en voor het draagvlak van winkels, horeca en zorgvoorzieningen in de gemeente.

Scenario D: Verbonden gemeenschap

Maasgouw bestaat in 2035 uit zelfstandige, authentieke en hechte dorpen waar tradities en gemeenschapszin centraal staan. Er is vooral geïnvesteerd in woonruimte voor de eigen bewoners van alle leeftijdsgroepen, waardoor de gemeente iets gegroeid is. Door de realisatie van nieuwe woningen is er binnen de dorpen minder groen aanwezig, maar buiten de dorpen zijn de natuur en de rust behouden. Jongeren en volwassenen zetten zich actief in voor het behoud van dorpsidentiteit en het levendige verenigingsleven. De zorgvoorzieningen zijn uitgebreid maar inwoners zorgen ook meer voor elkaar. Er zijn goede recreatieve voorzieningen in de gemeenten die gebruikt worden door inwoners en bezoekers van buiten de gemeente maar er is geen grootschalig toerisme. Voor evenementen en grootschalige voorzieningen zoeken inwoners en jongeren omliggende steden zoals Roermond en Weert op.

Bijlage 6.

Samenvatting resultaten Swipocratie

Tussen 23 mei en 9 juni 2025 konden inwoners van Maasgouw hun mening geven over de toekomst van Maasgouw. Er werd gevraagd welk van de vier toekomstscenario's voor Maasgouw in 2035 hen het meest aanspreekt. Ook is hun mening gevraagd over een aantal dilemma's en stellingen. Hiervoor maakten we gebruik van Swipocratie. De resultaten vindt u hieronder.

HOEVEEL MENSEN VULDE DE DE VRAGENLIJST IN?

De vragenlijst werd ingevuld door **871 mensen**.

HOE OUD ZIJN DE DEELNEMERS?

Leeftijd	Percentage
Onder de 18 jaar	1%
18 - 35 jaar	17%
35 - 50 jaar	22%
50 - 65 jaar	26%
Ouder dan 65 jaar	34%

WELK TOEKOMSTBEELD SPREEKT HET MEESTE AAN?

Er zijn vier toekomstbeelden waaruit deelnemers hun voorkeur konden aangeven.
Het toekomstbeeld 'Verbonden gemeenschap' sprak deelnemers het meeste aan.

- Verbonden gemeenschap - **84%**
- Groen en geborgen - **81%**
- Thuis voor iedereen - **75%**
- Levendig en vernieuwend - **64%**

WAT VONDEN DEELNEMERS VAN DE STELLINGEN?

Deelnemers konden op 8 stellingen reageren. Hieronder zijn deze stellingen te vinden en welk aandeel van de deelnemers het ermee eens was.

- Het eigen karakter van elk dorp is een sterk punt van onze gemeente - **85%**
- Ik vind het goed als het aantal inwoners groeit als daarmee de voorzieningen (winkels, huisartsen, horeca) in de gemeente behouden blijven - **80%**
- Er is in mijn dorp te weinig te doen voor jongeren - **71%**
- Er zijn voldoende huisartsen en zorgvoorzieningen in mijn dorp - **68%**
- Ik vind het een goed idee als onze gemeente voorop loopt bij innovatie en verduurzaming van bedrijven - **68%**
- We hebben nieuwe inwoners nodig om het verenigingsleven in stand te houden - **62%**
- Ik ben voor meer toerisme als dit zorgt voor meer werk en meer dingen te doen - **52%**
- Er is in mijn dorp te weinig te doen voor ouderen - **47%**

WAT VONDEN DEELNEMERS VAN DE DILEMMA'S?

De deelnemers aan het onderzoek kunnen kiezen voor een aantal dilemma's. In de tabel hiernaast leest u hoeveel mensen kozen voor welk dilemma.

Toelichting: op elke regel ziet u twee dilemma's. Bij het eerste dilemma geeft 58% aan dat ze vinden dat de gemeente meer moet inzetten op verenigingen en sociale contacten. Door 42% wordt aangegeven dat ze vinden dat de gemeente meer moet inzetten op groen en natuur.

Percentage	Keuze-optie 1	Keuze-optie 2	Percentage
58%	De gemeente moet meer inzetten op verenigingen en sociale contacten	De gemeente moet meer inzetten op groen en natuur	42%
79%	Ik voel me meer betrokken bij mijn dorp	Ik voel me meer betrokken bij de hele gemeente	21%
42%	Ik voel me vooral verbonden met mensen in mijn dorp die ik al langer ken	Ik leg ook graag contact met nieuwe inwoners die hier komen wonen	58%
59%	Als ik oud(er) ben dan wil ik in mijn huidige woning blijven wonen	Als ik oud(er) ben dan verhuis ik naar een kleinere woning met meer zorg in de buurt	41%
48%	Liever bijbouwen in de dorpen	Liever uitbreiden aan de randen van de dorpen	52%
43%	Liever de rust in de natuur behouden	Liever meer fiets- en wandelpaden om van de natuur te genieten	57%
40%	Liever een groot en modern sportcomplex wat verder weg	Liever een kleiner en ouder sportcomplex in eigen dorp	60%
63%	Liever een iets duurdere buurtsuper in eigen dorp	Liever een goedkopere supermarkt wat verder weg	37%
60%	Liever meer inwoners en daardoor meer winkels in de buurt	Liever minder inwoners en daardoor winkels verder weg	40%
38%	Liever meer toerisme en dingen te doen	Liever meer rust en ruimte	62%
37%	Liever mijn kinderen laten opgroeien in een dorp waar ik veel mensen ken	Liever mijn kinderen laten opgroeien In een dorp met een school, winkels en sportclubs in de buurt	63%
83%	Liever ruimte voor meer natuur en groen	Liever meer ruimte voor nieuwe bedrijven met nieuwe banen	17%
62%	Liever traditionele evenementen in onze dorpen behouden	Liever meer eigentijdse evenementen in Maasgouw	38%
33%	Liever wonen in een gemeente waar het overal rustig is	Liever wonen In een gemeente die ook levendige plekken heeft waar iets te doen is	67%
39%	Liever wonen in een rustige gemeente met weinig horeca en toerisme	Liever wonen in een levendige gemeente met meer horeca en toerisme	61%
37%	Liever woningen bijbouwen	Liever groene open ruimtes behouden	63%
66%	Toerisme vooral op bepaalde locaties aan het water ontwikkelen	Toerisme overal in de gemeente ontwikkelen.	34%
24%	Vooral bijbouwen voor jongeren	Bijbouwen voor alle leeftijden	76%

Bijlage 7.

Bronnenlijst

1 Staatscommissie Demografische Ontwikkelingen 2050 (2024). Gematigde Groei. Rapport van de Staatscommissie Demografische Ontwikkelingen 2050.

2 Staatscommissie Demografische Ontwikkelingen 2050 (2024).

3 Planbureau voor de Leefomgeving (2025). Toekomstverkenning WLO.

4 Toekomstperspectief Clausgebied en omgeving (2024).

5 NBTC (juli 2025). Vakantie Sentiment Monitor.

6 NBTC (juli 2025). Vakantie Sentiment Monitor.

7 Rabobank (2025). Detail- en groothandel: fysieke winkels blijven belangrijk ondanks online groei. https://www.rabobank.nl/kennis/d011478813-detail-en-groothandel-fysieke-winkels-blijven-belangrijk-ondanks-online-groei

8 Zie bijlage 5

9 Gezondheidsmonitor 2024

10 Cijfers over 2021. NOC*NSF https://www.waarstaatjegemeente.nl/viewer/?report=gezondheid_figuren&keepworkspace=true

11 https://kadastralekaart.com/gemeenten/maasgouw-GM1641?srsltid=AfmBOorukew7Qsm23wzRG9G4rNDC0n4RlkW82ah7g_0o8pfPPK80JytO

12 2022. https://www.waarstaatjegemeente.nl/mosaic/dashboard/lokale-monitor-wonen

13 Kadaster.nl (2022) https://www.waarstaatjegemeente.nl/mosaic/?short=bo7dx

14 Swipocratie. 68% van de deelnemers is het eens met deze stelling. Zie bijlage 4

15 Swipocratie. 59% stemt voor eigen woning, t.o.v. 41% voor verhuizen. Zie bijlage 4

16 Enquête toekomstvisie. Zie bijlage 3

17 DUO (2024) https://www.waarstaatjegemeente.nl/mosaic/?short=eenng

18 Uit de enquête toekomstvisie en participatie tijdens het traject

19 Oppervlakte van groen: 35,8% (NL = 46,8%) (Leudal = 53,8%) (Nederweert 50,1%). Oppervlakte van bomen 20,9% (NL = 25%) (Leudal = 35,9% (Nederweert = 29,2%) Bron: Klimaateffectatlas 2021 via https://www.waarstaatjegemeente.nl/mosaic/dashboard/duurzame-leefomgeving

20 Gezondheidsmonitor 2024. https://www.waarstaatjegemeente.nl/mosaic/?short=rut6s

21 Swipocratie. 62% heeft liever meer rust en ruimte dan meer toerisme en dingen te doen. Zie ook bijlage 4

22 Enquête toekomstvisie. Zie bijlage 3.

23 https://www.waarstaatjegemeente.nl/viewer/report?id=lisa&inp_geo=gemeente_1641

24 Public Result (2022). Economisch profiel gemeente Maasgouw

25 Onderzoek personeelstekort in de zorg, Nationale Vacaturebank (juni 2024). https://www.nationalevacaturebank.nl/carriere/actueel/onderzoeken/groot-tekort-aan-personeel-in-de-zorg https://maasgouw.nieuws.nl/nieuws/momenteel-bevindt-189-procent-van-alle-banen-in-limburg-zich-binnen-de-zorgsector

26 InnovatieSpotter (eerste helft 2025). https://www.waarstaatjegemeente.nl/mosaic/?short=3c7i9

27 InnovatieSpotter (eerste helft 2025). https://www.waarstaatjegemeente.nl/mosaic/?short=o0vqh het innovatiethema met het grootste aantal bedrijven.

28 Swipocratie. 68% vindt het een goed idee als de gemeente voorop loopt bij innovatie en verduurzaming van bedrijven.

29 Enquête toekomstvisie. Zie bijlage 3

30 Gemeente Maasgouw (2023). Beleidskader Waardevol Toerisme

31 Uit de enquête toekomstvisie. Zie bijlage 3

32 Dit punt krijgt het op twee na hoogste aantal stemmen (33%) in de enquête toekomstvisie.

33 WINK groep (2024). Burgerparticipatie in Maasgouw - eindrapport.

Gemeente Maasgouw
Markt 36, 6051 DZ Maasbracht
E-mail: info@gemeentemaasgouw.nl
Telefoon: 0475-85 25 00

In samenwerking met Futureconsult

Oktober 2025

GEMEENTE
MAASGOUW.